

UTBILDNING SOM JÄMSTÄLLDHETSMÅL FÖR REDUCERING AV VÅLDSUTSATTHET HOS KVINNOR

Finns det en korrelation mellan utvecklingen av den genomsnittliga utbildningsnivån hos befolkningen och kvinnors utsatthet för våld i Sveriges polisregioner mellan åren 2000–2020?

EDUCATION AS A GENDER EQUALITY GOAL TO REDUCE EXPOSURE OF VIOLENCE AGAINST WOMEN

Is there a correlation between the development of the average level of education of the population and women's exposure to violence in Sweden's police regions between the years 2000–2020?

Sanna Callh

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap

Miljö och säkerhet 180 HP

Kandidatexamen 15 HP

Handledare: Syed Moniruzzaman

Examinator: Finn Nilson

Datum: Juni 2021

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Abstract	4
1. Inledning	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Syfte	12
1.3 Frågeställning	13
1.4 Struktur.....	13
2. Etik	14
3. Tidigare forskning	15
3.1 Konsekvenser av våld mot kvinnor.....	19
4. Teoretiskt ramverk	21
4.1 Utvecklingsekologi	21
4.2 Strukturellt våld.....	22
5. Metod	25
5.1 Kvantitativ metod.....	25
5.2 Datainsamling.....	25
5.3 Analys	27
6. Resultat.....	29
6.1 Misshandelsbrott.....	29
Region Väst.....	31
Region Stockholm.....	32
Region Nord	33
Region Bergslagen	33
Region Öst.....	34
Region Mitt.....	35
Region Syd	35
6.2 Antal högutbildade	36
Region Väst	38
Region Stockholm.....	39
Region Nord.....	39
Region Bergslagen	40
Region Öst.....	41
Region Mitt.....	41
Region Syd	42
6.3 Korrelationsanalys.....	42

Region Väst	44
Region Stockholm.....	44
Region Nord.....	44
Region Bergslagen	45
Region Öst.....	45
Region Mitt.....	45
Region Syd	45
6.4 Summering av resultat	45
7. Diskussion	47
7.1 Korrelationen mellan våld mot kvinnor och antalet högutbildade.....	47
7.2 Förändring av antalet utsatta för misshandel under år 2020.....	51
7.3 Metoddiskussion.....	51
8. Slutsats	53
Bilaga 1	55
Spridningsdiagram.....	55
Region Väst	55
Region Stockholm	55
Region Nord	56
Region Bergslagen	56
Region Öst.....	56
Region Mitt.....	57
Region Syd	58
Referenser.....	58

Sammanfattning

Europakommissionen rapporterar om ökat våld mot kvinnor till följd av pandemirestriktioner som tagits under 2020 och menar att det skett en eskalering av våld i nära relationer. Våld i nära relationer är mer utbrett i Norden, trots att Norden samtidigt är känt för att ha hög jämställdhet mellan män och kvinnor. Denna paradox har kallats ”*den nordiska paradoxen*”. Utbildning är en högt prioriterad jämställdhetsindikator och att de nordiska kvinnorna skulle uppleva mer våld blir därför en paradoxal verklighet. Eftersom utbildningsnivån ständigt ökar för befolkningen i Sverige så borde, enligt politiska mål och tidigare forskning, våld mot kvinnor samtidigt reduceras. Syftet med denna undersökning är att studera korrelationen mellan våld mot kvinnor och utbildningsnivåer i Sveriges polisregioner samt att studera om någon förändring mellan åren 2019–2020 skett, vilket var året som pandemin spreds. Undersökningen av korrelationen görs genom statistiska tester som presenteras i resultatdelen av denna studie. Resultatet av denna undersökning visar att kvinnors våldsutsatthet ökar samtidigt som antalet högutbildade också ökar, vilket leder till slutsatsen att utbildningsnivå inte minskar våldsutsatthet hos kvinnor.

Nyckelord

Våld mot kvinnor, den nordiska paradoxen, Bronfenbrenner, Strukturellt våld, Alkohol

Abstract

The European Commission reports on increased violence against women as a result of pandemic restrictions taken in 2020 and believes that there has been an escalation of intimate partner violence. Intimate partner violence is more widespread in the Nordic countries, even though the Nordic countries are also known for having a high level of equality between men and women. This paradox has been called "*the Nordic paradox*". Education is a high-priority gender equality indicator and the fact that Nordic women would experience more violence is therefore a paradoxical reality. Since the level of education is constantly increasing for the population in Sweden, according to political goals and previous research, violence against women should be reduced at the same time. The purpose of this study is to investigate the correlation between violence against women and levels of education in Sweden's police regions and to study whether any change has taken place between the years 2019–2020, which was the year of the pandemic. The investigation of the correlation is done through statistical tests presented in the results part of this study. The results of this study show that women's exposure to violence increases at the same time as the number of highly educated people also increases, which leads to the conclusion that the level of education does not reduce exposure to violence among women.

Keywords

Violence against woman, the Nordic paradox, Bronfenbrenner, Structural violence, Alcohol

1. Inledning

1.1 Bakgrund

I mars 2021 rapporterar Europakommissionen en nedgång för det internationella jämställdhetsarbetet (Europakommissionen, 2021). Europakommissionen menar att jämställdhetsarbetet har satts på prov under pandemin och att existerande skillnader mellan män och kvinnor ökat (Europakommissionen, 2021, sid 2). EU beskriver att våldet i nära relationer har eskalerat sammanfallande med åtgärder som tagits mot smittspridning (Europakommissionen, 2021, sid 2). Smittspridningen avser spridningen av *SARS-Cov-2*, ett virus som orsakar infektionssjukdomen *Covid-19*, som startade 2019 i Wuhan, China, och spreds globalt (WHO, 2021, sid 8). Virusets ursprung är inte utrett men enligt WHO är viruset endera av zoonotisk variant, det vill säga ett virus som sprids mellan djur och människor endera direkt eller indirekt via andra djur eller via matkedjan (WHO, 2021, sid 111), eller så kan viruset vara ett resultat av en laboratorieläcka (WHO, 2021, sid 119).

Rapporten är en uppföljning av en strategi som antogs 2020, *Gender Equality Strategy 2020–2025*. Denna strategi är ett ramverk som menar att sträva mot ett fullt jämställt EU på fem nyckelområden inom jämställdhet. Dessa nyckelområden handlar om frihet från våld och stereotyper, jämställd ekonomi, jämställt ledarskap, jämställdhetsintegrering och finansiering samt att främja kvinnors egenmakt världen över (Europakommissionen, 2021, sid. 2). Att sträva efter att avveckla det könsrelaterade våldet beskrivs som huvudmålet för strategin och rapporten pekar ut *våld mot kvinnor* som det största problemet och belyser att en av fem kvinnliga våldsoffer blir utsatt för våldet av en partner och mer än hälften av mördade kvinnor blir mördade av en närstående (Europakommissionen, 2021, sid. 4). Jämställdhetsintegrering i rapporten handlar om att implementera ett jämställdhetsperspektiv på alla nivåer av beslutsfattande och har under pandemihanteringen handlat om att belysa könsskillnader kopplade till spridningen av coronaviruset (Europakommissionen, 2021, sid 46), budgetinvesteringar för att jämställdhetsarbetet ska kunna återhämta sig efter pandemin och bidra till ett ”grönare, mer digitalt och mer motståndskraftigt Europa” samt samordning av jämställdhetsarbetet (Europakommissionen, 2021, sid 47).

Vidare beskrivs i rapporten hur våld i nära relationer tenderar att öka i tid av kris vilket menas ha bevisats under pandemihanteringen 2020 då data från EU medlemsstater visar en markant ökning av våldsbrott i nära relation som tidsmässigt sammanfaller med smittspridningsåtgärder och riskerar att ge långdragna socio-ekonomiska konsekvenser (Europakommissionen, 2021, sid. 5). I april 2020 uppmanade Europakommissionen sina

medlemsstater att deras krisrespons skulle ta hänsyn till bland annat utsatta för våld i nära relation. Antalet rapporter om våld i nära relationer ökade med 32% i Frankrike första veckan av nedstängningsrestriktioner, i Litauen fanns en ökning på 20% de första veckorna och i rapporten belyses att denna typ av våld är vanligast i relationer där det också finns barn (Europakommissionen, 2021, sid. 5). Europakommissionen menar att våld i nära relation ofta är ekonomiskt relaterad eller relaterad till arbetslöshet (Europakommissionen, 2021, sid. 5).

I rapporten beskrivs även hur pandemihanteringsåtgärder har lett till ökade klyftor mellan män och kvinnor genom bland annat större arbetslöshet bland kvinnor, att de fått bidra med en ökad börda av obetalt hemarbete och att de tenderar arbeta i serviceyrken inom sjukvård och socialt arbete som gör dem mer sårbara för exponering av smitta (Europakommissionen, 2021, sid. 20ff).

Forskare vid Howard University, Washington har undersökt sambandet mellan åtgärder mot smittspridning i och våld i nära relation genom att studera polisrapporter och telefonsamtal till hjälplinjer relaterat till våld i nära relation och jämföra med datum satta för *lockdowns* (Hsu & Henke, 2020). Där pandemiåtgärder visat ha en ökande effekt på våldsutsatthet i nära relationer (Hsu & Henke 2020).

Att kvinnor utsätts för våld i nära relationer har enligt tidigare forskning visat sig ha samband med bland annat utbildningsnivå, ekonomi och arbetslöshet, vilka är faktorer som har påverkats på olika sätt genom pandemirestriktioner som antagits. Restriktioner och förbud som införts är bland annat stängning av universitet och skolor och övergångar till distansundervisning, allmänna sammankomster har begränsats till antalet personer och kan resultera i böter, samt krav på frihet från symtom för deltagande i undervisning och arbete (Krisinformation, 2021a). Symtom på Covid-19 kan vara bland annat snuva, feber, nästäppa, muskelsmärk, diarré etcetera (Krisinformation, 2021b).

Samtidigt som Europakommissionens rapport släpps, i mars 2021, släpper även *World Economic Forum (WEF)* rapporten *Global Gender Gap Report 2020*, en uppföljning av mätningar på statistiska jämställdhetsklyftor mellan män och kvinnor på fyra områden, *Ekonomisk delaktighet, Utbildning, Hälsa och överlevnad* och *Politisk makthavande* (WEF, 2021, sid. 10). I rapporten rankas länder efter hur jämställda de är på dessa områden och överst på listan hittas bland annat Island, Finland, Norge och Sverige. WEF's rapport menar att jämställdhetsarbetet är på fortsatt framgång frånsett området *ekonomisk delaktighet och möjlighet*, där klyftan hade breddats något från föregående år. Att klyftor minskar mellan män och kvinnor på exempelvis området hälsa och överlevnad kan åstadkommas genom tillgång

på sjukvård, och delaktighet på arbetsmarknad kan åstadkommas genom tillgång på utbildning (WEF, 2021, sid. 14ff). 153 länder rankas i WEF's rapport och för varje land finns en tvåsidig profil att slå upp där läsaren kan se vilka faktorer som studerats, varav utsatthet för könsrelaterat våld är en av dessa faktorer som mäts under området *Hälsa*. Beräkningen gäller för hur många av kvinnorna som under en livstid utsätts för könsrelaterat våld, Sverige har ett värde på 28, vilket betyder att 28 kvinnor av hundra kommer på en livstid utsättas för sådant våld (WEF, 2021, sid 324). Norge har ett värde på 27 (WEF, 2021, sid 274), Finland har ett värde på 30 (WEF, 2021, sid 162) och Danmark har ett värde på 32 (WEF, 2021, sid 144). Detta värde skiljer sig och för vissa länder saknas detta värde. I Singapore ligger värdet endast på 6,1 (WEF, 2021, sid 310), medan Yemen är ett land med ett förhållandevis mycket högre värde på 67.0 (WEF, 2021, sid 364).

Sverige är högt rankat enligt WEF's jämställdhetsindex och ligger på fjärde plats, med ett jämställdhetsgap som är stängt till 82% (WEF, 2021, sid 6). Enligt World Economic Forum är Sverige ett av de länder med högst deltagande på arbetsmarknaden av kvinnor och har ett av de mindre inkomstgapen mellan könen, Sverige är även det land med flest kvinnor som tar examen i teknik, ingenjörskonst och matematik bland annat och för politiskt deltagande håller Sverige på att stänga gapet helt (WEF, 2021, sid 28). Sverige låg året innan en plats högre, men har förlorat platsen till Finland (WEF, 2021, sid 28).

Internationella uppsatta mål för att avveckla diskriminering av kvinnor är historiskt resultatet av *Kvinnokonventionen*, ett internationellt styrdokument som antogs av FN 1979 och där medlemsländerna åtar sig att eliminera ojämställdheter som förekommer politiskt, ekonomiskt, kulturellt, socialt eller på andra områden, enligt konventionens Artikel 1 (FN, 1979). Artikel 1 i Kvinnokonventionen definierar diskriminering av kvinnor som uteslutande eller begränsande som görs på grund av könsskillnader samt om erkännande av jämställdhet, mänskliga rättigheter och friheter bland annat inom politiska, ekonomiska eller kulturella områden (FN, 1979). Även prostitution och människohandel står skrivet som former av diskriminering som medlemsstaterna ska motarbeta genom lämpliga åtgärder, såväl inom lagstiftning (FN, 1979). Artikel 3 handlar om att ge alla kvinnor rätt till utveckling på olika områden, vilket medlemsstaterna ansvarade för att vidta åtgärder för att genomföra (FN, 1979). Kvinnokonventionens 10:e artikel menar att medlemsstaterna ska försäkra kvinnor samma rätt till studiedeltagande och utbildning som män, även utbildning inriktad på praktiskt lärande (FN, 1979). Även innefattar rätten till utbildning form av utbildning som bidrar till förbättrad hälsa och reproduktion, vilket ställs krav på medlemsstaterna att bistå kvinnor

genom information, rådgivning och familjeplanering (FN, 1979). FN menade i konventionen att diskriminering av kvinnor är en faktor som hindrar tillväxten av samhället och försvårar utvecklingen av kvinnors potential (FN, 1979). FN uppmanade även sina medlemsstater att ta åtgärder inom bland annat lagstiftning för att främja jämställdhet mellan män och kvinnor (FN, 1979).

Enligt konventionens Artikel 18 ska medlemsländerna var fjärde år utforma en nationell rapport som visar vilka åtgärder och insatser som tagits för främjande av jämställdhet mellan män och kvinnor (FN, 1979). Kvinnokonventionen kallas även CEDAW (Convention of the Elimination and Discremination against Women), och är ett av FN's kärndokument. 1995 kom tilläggsprotokollet *Pekingplattformen*, en handlingsplan för hur målen i kvinnokonventionen ska uppnås och där ett av fokusområdena var specifikt adresserat att avskaffa våld mot kvinnor (FN, 1995).

Enligt Pekingplattformen är utbildning en mänsklig rättighet och ett nödvändigt verktyg för att uppnå jämställdhet, utveckling och fred (FN, 1995, sid 44). En icke diskriminerande utbildning bidrar enligt handlingsplanen till mer jämställda relationer mellan män och kvinnor. FN menar att investeringar i flickors och kvinnors utbildning är en nyckelfaktor för en hållbar utveckling och ekonomisk tillväxt (FN, 1995, sid 44). Den diskriminering som leder till att kvinnor inte har samma tillgång till utbildning beror enligt handlingsplanen på bland annat tidigt äktenskap, graviditet, könsnormer, sexuella trakasserier, tungt hemarbete vid tidig ålder eller annat familjeansvar (FN, 1995, sid 44f). I handlingsplanen uppmanas medlemsstaterna att sätta jämställdhetsmål inom utbildning och ge alla samma tillgång till utbildning (FN, 1995, sid 47). Även uppmanas medlemsstaterna att planera för flickors och kvinnors utbildning i sin budget för att minska kostnader för familjer för att aktivt bidra till att familjer ska välja utbildning även för döttrar, samt att utforma utbildningar för arbetslösa kvinnor och förenkla för kvinnor att delta inom ämnena matematik, teknik, ingenjörskonst och naturvetenskap (FN, 1995, sid 47).

Pekingplattformen beskriver våld mot kvinnor som sådana handlingar som hindrar dem att ta del av de mänskliga rättigheterna (FN, 1995, sid 76). Sådana handlingar kan vara av sexuell, psykisk eller fysisk karaktär och sammanfaller med faktorer som inkomst, klass eller kultur etcetera, och handlingsplanen belyser faktumet att den låga sociala och ekonomiska statusen hos kvinnan kan vara båda en orsak och en konsekvens av våldsutsatthet (FN, 1995, sid 76). Allt könsrelaterat våld som resulterar i eller kan resultera i fysisk, psykisk eller sexuell skada eller sådant lidande hos kvinnan ska vara förbjudet, inklusive hot om sådana handlingar (FN,

1995, sid 76). Våld mot kvinnor beskrivs enligt handlingsplanen att förekomma i former av bland annat våldtäkt, könsstympning, misshandel, trakasserier, påtvingad graviditet, tvångsprostitution, människohandel, könsbaserad abort och slaveri (FN, 1995, sid 76f). Enligt Pekingplattformen uppmanas medlemsstaterna att bland annat lagstifta för att reducera förekomsten av våld mot kvinnor, men även att arbeta för att bryta normer inom utbildningssystemen beskrivs motverka våldsutsattheten (FN, 1995, sid 80). Åtgärder och insatser som riktas mot kvinnor ska vara bland annat tillgång till skydd för utsatta, information om våldsutsatthet riktad till kvinnorna och att erbjuda rehabiliteringsprogram för kvinnor som utsatts för våld, vilket medlemsstaterna uppmanas bistå (FN, 1995, sid 80).

Agenda 2030, mål 5, *Jämställdhet*, återkopplar till kvinnokonventionens målsättningar (Jämställdhetsmyndigheten, 2019). Målsättningen handlar om att stärka kvinnors och flickors egenmakt världen över och uppnå jämställdhet mellan könen, genom att försäkra kvinnor samma rätt till deltagande på beslutsfattande nivåer eller att ge alla kvinnor äganderätt och ekonomiska möjligheter (UNDP, u.å., sid 20). Att avskaffa diskriminering, våld och sexuellt våld mot flickor och kvinnor finns uppsatta som delmål under Agenda 2030's mål 5, om *Jämställdhet*. Dessa handlar om våld i offentligt och privat sammanhang inklusive sexuell exploatering och människohandel och att utrota skadliga kulturella sedvänjor som barnäktenskap och könsstympning (UNDP, u.å., sid 22).

Mål 4 i agendan handlar om att ge alla rätt till likvärdig utbildning på alla nivåer oavsett kön eller bakgrund (UNDP, u.å., sid, 19). Enligt agendan leder tillgång på utbildning och spridning av information till påskyndad utveckling på olika områden inom teknik, medicin, energi och digitalisering. Att ge flickor och kvinnor stärkta förutsättningar för utbildning beskrivs kunna bidra till att nå alla agendans mål (UNDP, u.å., sid 19). Enligt Agendan är det viktigt att bidra till att människor oavsett kön, ålder, ursprung eller funktionssvårigheter har samma möjligheter till utbildning på alla nivåer, från grundskola till högskolebildning, och speciellt skapa möjligheter för människor med sämre förutsättningar att delta i sådan utbildning (UNDP, u.å., sid 11). En av målvisionerna i Agenda 2030 är att varje kvinna ska få känna sig jämställd i samhället och att utplåna de barriärer som hindra kvinnor att uppnå egenmäktigande (UNDP, u.å., sid 3). De *Globala målen* i Agenda 2030 ersätter *Milleniemalet*, som var FN:s målagenda mellan 2000–2016.

Även Milleniemalet erkände våld mot kvinnor som ett samhällsproblem och ett hinder för vidare utveckling (WHO, 2005, sid 1). Världshälsoorganisationen beskrev våld mot kvinnor som ett hot mot social och ekonomisk utveckling (WHO, 2005, sid 3). Vidare beskrev

Världshälsoorganisationen att våld och diskriminering mot kvinnor och som kunde associeras med fattigdom, avsaknad av utbildning, ojämställdhet mellan kön, barnadödlighet, mödrasjuklighet samt HIV/AIDS skulle bekämpas (WHO, 2005, sid 3). Milleniemålen 3e mål adresserade specifikt att män och kvinnor skulle ha samma rättigheter och att kvinnors egenmakt skulle främjas (WHO, 2005, sid 3). Konsekvenser från att kvinnor utsattes för fattigdom och hunger beskrevs kunna resultera i att kvinnor bland annat tvingas migrera för att arbeta inom riskfyllda arbeten och behandlas som slavar samt utsättas för fysiskt eller sexuellt våld (WHO, 2005, sid 10). För att kunna nå Milleniemålen beskrevs våld mot kvinnor och bekämpning av ojämställdheter mellan könen som ett måste, samtidigt som var mål inte skulle kunna gå att nå utan att i sig synliggöra länkar mellan målagendan och dessa samhällsproblem och deras kopplingar till våld mot kvinnor (WHO, 2005, sid 25).

Sveriges jämställdhetspolitiska mål återkopplar till de Globala målen femte mål genom delmål 3, om *Jämställd utbildning*, vilket innefattar att alla pojkar och flickor, män och kvinnor ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning och personlig utveckling (Regeringen, 2016, sid 75). Mål om jämställd utbildning ger förutsättningar till ekonomisk självständighet och möjlighet till makt och inflytande. Under 1900-talet fick flickor och kvinnor formell tillgång till hela utbildningssystemet i Sverige och idag handlar jämställd utbildning främst om att motarbeta stereotypa könsroller genom att till exempel strategiskt arbeta med ungdomars gymnasieval, men också genom att intressefrämjande ska uppmuntras, där inte bara skolväsendet spelar en roll utan också föreningslivet (Regeringen, 2016, sid 77). Sveriges jämställdhetspolitiska mål är en del av en tioårig nationell strategi för att bekämpa *Mäns våld mot kvinnor* och väver därmed samman våld mot kvinnor och jämställdhet. Målsättningar finns även på områden som relaterar till *Makt och inflytande*, *Ekonomisk jämställdhet*, *Jämn fördelning av obetalt hemarbete* och *Jämställd hälsa* (Regeringen, 2016, sid 1). Enligt skrivelsen är jämställd utbildningen en grund för att kunna ge möjlighet till makt och inflytande, att kunna etableras på arbetsmarknaden och en jämställd hälsa (Regeringen, 2016, sid 69). Enligt skrivelsen fokuserar våldsförebyggande åtgärder främst mot Kriminalvårdens arbete med utslussning och övervakning av kontaktförbud samt förstärkta insatser för att arbeta med våldsamma män, förstärkt värdegrundsarbete inom skolväsendet, informationsinsatser för nyanlända, förebyggande arbete mot utsättning för våld eller diskriminering inom arbetsmiljön etcetera (Regeringen, 2016, sid 149ff). Andra insatser för att motverka våldsutsättning kan handla om Socialtjänstens utredningar om boende,

vårdnad och umgänge eller utbildningar inriktade för dem som i sitt arbete kommer möta våldsutsatta barn och kvinnor (Regeringen, 2016, sid 147).

Regeringen (2016) skriver att många kvinnor lever under särskilda omständigheter, som också gör dem särskilt sårbara för att bli utsatta, sådana omständigheter kan handla om till exempel funktionsnedsättningar, beroendeproblematik, ålder eller faktorer som kan kopplas till utländsk bakgrund (Regeringen, 2016, sid 36). Regeringen påpekar i sin skrivelse att alla män inte använder våld, men att män står för den större delen av våldet och belyser resonemanget genom att påpeka att mellan 2005–2012 stod män för 98% av misstänkta för våldtäkt och för 86% av de misstänkta för misshandel, samt samtliga misstänkta för sexköp (Regeringen 2016, sid 38). Riskfaktorer som beskrivs i regeringens skrivelse är ung ålder hos män, negativ inställning till jämställdhet och för dödligt våld beskrivs i sammanhanget psykisk sjukdom, tidigare kriminalitet eller svårigheter för mannen att hantera separation på initiativtagande av kvinnan (Regeringen, 2016, sid 38).

Jewkes, forskare inom könsrelaterat våld, skriver i en artikel hur sambandet mellan våld och jämställdhet främst kan kopplas till relationer där ekonomisk stress, svartsjuka eller alkoholkonsumtion är bidragande faktorer till våldsutövandet (Jewkes, R, 2002). Hon beskriver fattigdom som en nyckelfaktor för våldet och drar paralleller till att män som saknar resurser att hantera kriser som utmanar deras maskulinitet i stället tar till våld dessa situationer. Vidare hävdar Jewkes att insatser som har visat sig bidra till skydd mot våld för kvinnor bland annat handlar om att öka jämställdheten mellan kvinnor och män och innefattar tillgång till utbildning, vilket stärker det sociala nätverkandet och lägger en grund av kunskap för kvinnor angående deras rättigheter i samhället och som bidrar till att främja egenmakt hos kvinnor (Jewkes, 2002).

Internationella och nationella politiska agendor prioriterar utbildning för att nå ett jämställt samhälle, vilket även Jewkes beskriver som en funktionell insats för att öka jämställdhet mellan män och kvinnor och som resulterar i egenmäktigande av kvinnor. Jewkes menar också att det är män som ”saknar resurser” som tar till våld och anger fattigdom som starkt bidragande faktor, vilket också kan minska med hjälp av utbildningstillgänglighet för individer. För nordiska länder tycks dock en paradox föreligga, där nordiska länder trots hög jämställdhet mellan kvinnor och män är länderna där kvinnor utsätts för mest våld (Gracia & Merlo, 2016).

Om en ökad utbildningsnivå stärker skyddet mot våldsutsatthet bör utsatthet för våld minska mot kvinnor i takt med att de fått tillgång på utbildning. Om det är män utan resurser som tar

till våld bör även utbildning för män leda till minskad utsatthet för våld hos kvinnor. Eftersom alla flickor och kvinnor idag har samma möjlighet till utbildning som män och pojkar i Sverige är syftet med denna studie att undersöka om det trots dagens lika möjligheter finns korrelationer mellan utbildningsnivåer och våldsutsatthet i Sverige.

1.2 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka om det finns korrelationer mellan utsatthet för våld och befolkningens utbildningsnivå på geografiskt bundna platser i Sverige samt på aggregerad nivå, dvs att undersökningen inte gäller data för individer. Eftersom rapporter om jämställdhet pekar mot att risk finns att jämställdhetsarbetet har påverkats negativt genom pandemiåtgärder och speciellt området *könsrelaterat våld*, är också syftet med denna studie att undersöka om det har skett någon förändring av antalet utsatta för våld år 2020.

I internationella agendor beskrivs kvinnovåld återkommande som ett samhällsproblem och ett hinder för att kunna nå aktuella målsättningar och även finns kvinnors och flickors tillgång till utbildning som ett högt uppsatt mål, vilket menas kunna reducera ojämställdheten i samhället och därmed kunna bidra till minskad utbredning av våld i nära relation, genom bland annat att kvinnor får möjlighet att delta ekonomiskt, politiskt och att kvinnorna utökar sitt kontaktnät genom att delta i utbildning och på arbetsmarknaden. Enligt den nordiska paradoxen, tenderar i stället kvinnorna i de mest jämställda länderna, dvs kvinnorna i Norden, vara de som upplever mest våld trots att de samtidigt har högre politisk delaktighet, hög utbildningsnivå och hälsa- och överlevnad ur ett jämställdhetsperspektiv än andra EU länder. Att prioritera utbildning för kvinnor och samtidigt hävda att en ökad delaktighet i utbildning bidrar till att reducera våldsförekomst mot kvinnor skulle enligt tidigare forskning vara en möjlighet, men den nordiska paradoxen motsäger denna effekt.

Enligt tidigare forskning och enligt rankingsystem ser de nordiska länderna ut att vara de mest jämställda, och samtidigt vara de länder där kvinnor utsätts för mest våld. Detta faktum motsäger att jämställdhet minskar våldsutsatthet och diskriminering av kvinnor. Resultatet av denna undersökning kan svara för om högre utbildningsnivå hos män och kvinnor har ett samband med våldsutsatthet hos flickor och kvinnor i Sveriges polisregioner. Resultatet kommer också att kunna visa utvecklingen för misshandelsbrott mot män och kvinnor i Sveriges polisregioner mellan åren 2019–2020, vilket kan ge svar på om det finns risk för negativa konsekvenser kopplade till kvinnors rättigheter eller jämställdhetsarbetet med

pandemihantering, vilket rapporter om jämställdhet menar och som i huvudsak lägger grunden till varför frågan om jämställdhet och våldsutsatthet hos kvinnor har ett samband och varför frågan är viktig att undersöka.

Undersökningen är avgränsad till att studera korrelationen mellan våldsutsatthet hos kvinnor och antalet högutbildade män och kvinnor i Sveriges polisregioner, samt att studera förändringen avseende dessa variablers förändring mellan åren 2019–2020.

1.3 Frågeställning

- Finns en statistisk signifikans mellan utbildningsnivå hos befolkningen och kvinnors utsatthet för våld i Sveriges polisregioner mellan åren 2000–2020?
- Finns någon förändring av antalet utsatta för våld i Sveriges polisregioner under undersökningsperioden, speciellt mellan år 2019–2020 då Covid-19 spreds?

1.4 Struktur

Denna undersökning är uppbyggd enligt *IMRAD-modellen*, där uppsatsen inleds med *Introduktion*, beskriver sedan *Metod* samt undersökningens *Resultat*, för att sedan avsluta med en *Diskussion*. I Bakgrunden beskrivs varför det är viktigt att studera korrelationen mellan kvinnors utsatthet för våld och utbildning. Under delen om tidigare forskning återberättas tidigare forskningsresultat och teser som är viktiga för att förstå våld mot kvinnor och hur dagens kunskapsläge ser ut. Under rubriken *Teoretisk ramverk* presenteras det perspektiv som författaren av denna studie har ansett lämpligt för att förstå kvinnovåld som dels ett hälsoproblem som både ger fysisk och psykisk påverkan på individer och deras närstående, och som även kan ses som ett strukturellt samhällsproblem. Resultat av undersökningen redovisas samt de statistiska testerna och dess analys. Uppsatsen avslutas med att diskutera resultatet och dra slutsatser av undersökningen samt ger förslag på fortsatt forskning.

2. Etik

En forskare ska objektivt redovisa resultaten från sin studie och presentera både om det finns avsikter eller mål med forskningen (Vetenskapsrådet, 2017, sid 69). Forskaren ska också redovisa hur studien gått till och vilka data som använts (Vetenskapsrådet, 2017, sid 69). Det finns också en skyldighet för forskaren att värna om integriteten hos personer som involverats i forskningen (Vetenskapsrådet, 2017, sid 69). I denna undersökning används inte någon information som kan kopplas till individuell nivå, utan endast öppna data från statistikdatabaser.

Denna undersökning presenterar olika perspektiv på orsakerna till våld mot kvinnor och dess bakgrund, varför denna studie kan anses objektiv. Resultatet och slutsatser i denna studie är generella och gäller för hela befolkningen, inte på en individnivå.

Det bör också nämnas att våld i denna studie inte enbart är våld som begås inom nära relationer. Sådan data finns inte för hela denna tidsserie, däremot kommer sådan data kunna jämföras då sådan data har börjat presenteras från år 2015 i BRÅ's databas. Data som används i denna studie är sådan som presenteras jämförbart mellan 2000–2020 för att kunna ge ett rättvist resultat.

Övriga etiska aspekter att förhålla sin forskning till kan bland annat vara principer som *Godhetsprincipen*, som gäller mellan mänskliga relationer, vars utgångspunkt är att göra gott och förebygga skada (Olsson. H, 2021, sid 85). Inom forskningen kan detta betyda att frambringa väsentlig och tillförlitlig kunskap som kan bidra till preventivt arbete eller annan form av diagnostik (Olsson. H, 2021, sid 85). En annan princip att ha i åtanke när en utför forskning är *Rättvisprincipen*, som syftar till att alla ska behandlas lika, vilket för forskning kan handla om att göra sitt urval efter vetenskapliga normer, men ibland finns biologiska skillnader som kön som kan göra att alla inte behandlas lika (Olsson. H, 2021, sid 85).

Eftersom denna studie handlar om våld mot kvinnor kan den ses som skadepreventiv forskning, varför *Godhetsprincipen* är speciellt viktig att beakta. Även *Rättvisprincipen* är aktuell för denna undersökning och kan inte helt uppfyllas, vilket läsaren av denna studie bör ha i åtanke då den skiljer män och kvinnor åt i grova drag, samt utpekar män som våldsutövare. Läsaren bör minnas att alla män inte utövar våld och att det också finns kvinnor som är våldsutövare.

3. Tidigare forskning

Jewkes (2002) menar att samband främst kan hittas mellan könsrelaterat våld och fattigdom, svartsjuka och alkoholkonsumtion (Jewkes, R, 2002). Hon framlägger en teori om att män med mindre resurser har lättare att ta till våld. Författaren menar att hos män med sämre ekonomiska resurser fanns större social acceptans till våldsbeteende då mannen varken kan kontrollera kvinnan eller omhänderta henne ekonomiskt. Dock beskriver Jewkes även att det ekonomiska sambandet tar en vändning i extremt fattiga hushåll i Sydafrika och där någon annan än mannen och kvinnan i hushållet stod för försörjningen, dessa kvinnor var i större utsträckning skyddade mot våld liksom de med bättre ekonomiska förutsättningar (Jewkes, R, 2002).

Jewkes beskriver att kvinnlig egenmakt är starkt associerat med skydd mot könsrelaterat våld och att den kvinnliga egenmakten kan åstadkommas genom bland annat utbildning och ekonomiska resurser. Jewkes menar att sambanden mellan våld och andra faktorer kan vara komplext och exemplifierar att egenmakt stärks genom utbildning, samtidigt kan delaktighet i utbildning resultera i ett bredare socialt nätverk, som även det leder till ett starkare skydd mot våldsutsatthet (Jewkes, R, 2002).

Piatowska, S.J (2020) har undersökt samband mellan fattigdom och förekomst av självmord som enligt hennes tes skulle ha ett samband. Hennes studie visar i stället på en korrelation mellan fattigdom och våld, samt även dödligt våld. Författaren drar slutsatsen om att dödligt våld kan vara ett resultat av ilska och frustration tillsammans med socioekonomiska indikatorer som gör att individen kan tendera att skylla sina omständigheter på omvärlden (Piatowska, S.J, 2020). Socio-ekonomiska faktorer som indikerar kvinnans status har också studerats i korrelation till våld i nära relation och förekomst av våldtäkt (Goodson, A, 2018). Två indikatorer för socio-ekonomisk status studerades i detta fall, varav den ena var ekonomi och den andra, arbetslöshet, där ekonomi visades vara starkt associerat till våld i nära relationer och även för utbildning hittades ett svagt samband (Goodson, A, 2018). Även arbetslöshet och dess samspel med våld i nära relation har studerats och där en stark association kan hittas mellan en ökad arbetslöshet och ökad risk för kvinnor att utsättas för våld (Schneider, D, 2016).

Arbetslöshet behöver i sig inte vara direkt kopplat till våld, men att arbetslöshet tenderar att öka risken att använda alkohol och att alkoholanvändning är starkt sammanhängande med aggressivt beteende (E. Rodriguez, 2001). Rodriguez menar att både män och kvinnor är lika

benägna att vara våldsutövare vid argumentation men att kvinnor däremot tenderar att skadas genom våldsutövandet. Högre utbildning och heltidsarbete visas enligt hans studie fungera som skyddsfaktorer mot att utsättas för våld (E. Rodriguez, 2001).

En metaanalys har som undersökt sambandet mellan alkoholanvändning och aggression visar att alkohol ökar risken för aggressivt beteende och orsaken föreslås bero på att effekten av alkohol påverkar hjärnan genom att bedöva regleringen av aggressivt beteende (B.J. Bushman & H.M. Cooper, 1990).

I Sverige gjordes 2001 en omfångsundersökning av BRÅ för att studera kvinnors våldsutsatthet. Ett utskick av enkäter gick ut till 10 000 kvinnor, varav 6 921 skickade tillbaka en besvarad enkät (Lundgren, E, 2001, sid 11). Undersökningen resulterade i rapporten *Slagen dam*, och visade bland annat att endast 15% av våldutsatta kvinnor hade anmält senaste våldshändelse, vilket visar tecken på ett mycket stort mörkertal angående hur utbrett fenomenet är (Lundgren, E, 2001, sid 48). I undersökningen hittas inget direkt samband mellan utbildning och våldsutsatthet, men samband hittas bland annat mellan kvinnors användning av psykofarmaka och mäns användning av alkohol (Lundgren, E, 2001, sid 61;70). Psykofarmaka i undersökningen syftar till användning av lugnande mediciner, sömnmediciner samt läkemedel mot depression (Lundgren, E, 2001, sid 59). Vanligast för männen var att konsumera alkohol 1–2 ggr i veckan eller någon gång per månad och för kvinnors alkoholanvändning hittades inga skillnader eller likheter (Lundgren, E, 2001, sid 70).

En studie från BRÅ framlägger sambandet mellan psykisk ohälsa och dödligt våld och visar att 4/10 gärningspersoner har eller har haft kontakt med psykiatri eller hämtat ut läkemedel mot psykiatriska diagnoser året innan brottet begåtts (BRÅ, 2020, sid 8). Även förskrivning av narkotikaklassade smärtläkemedel har förekommit av typen *Tramadol* när dödligt våld begåtts (BRÅ, 2020, sid 37). BRÅ belyser att beroendeproblem, depressioner och personlighetssyndrom är vanligare i familjerelaterade fall där 45% av gärningspersonerna bedöms lida av psykisk ohälsa (BRÅ, 2020, sid 61). BRÅ beskriver att gärningspersoner inte bara ofta haft kontakt med psykiatri, utan även andra samhällsaktörer före brottet begåtts (BRÅ, 2020, sid 11). Offret har också visat sig varit i kontakt med vården eller någon annan samhällsaktör innan brottet (BRÅ, 2020, sid 68).

För år 2020 rapporterar BRÅ att 80% av misshandelsbrotten mot kvinnor begicks av en bekant medan siffran var nästan halverad (45%) för brotten mot män (BRÅ, 2021).

Ghimire (2015) har studerat sambandet mellan utbildning och våld i nära relationer i Nepal och menar att våldet har religiösa rötter, där normen är att se kvinnan som osjälvständig, skyddad av sin far som barn, av sin man som vuxen och omhändertagen av sina söner som gammal. Kvinnan har ansetts som menad att tillfredsställa sin man och hans barns behov (Ghimire, D, 2015). Författaren av undersökningen drar slutsatser att sociala och ekonomiska förändringar, som tillgång på skola i ett samhälle, leder till att individer exponeras för moderna eller västerländska idéer som innefattar jämställdhet och egenvärde, samtidigt leder interaktioner mellan pojkar och flickor till att individer tenderar att välja sina partners istället för att ingå i kulturella giftemålsprocesser, kvinnor sänker toleransen för att utsättas för våld och pojkar som tidigt interagerar med flickor blir mindre våldsbenägna i en relation. Undersökningens resultat visar att individer som bott närmre en skola och därmed haft lättare att tillgå utbildning i mindre utsträckning blir utsatta för våld, även högre utbildning hos kvinnor visar på en lägre utsättning för våld, men också tenderar män med högre utbildning vara mindre våldsbenägna (Ghimire, 2015).

Nordiska länder har rankats högt i jämställdhetsstudier som undersöker gap mellan kvinnor och mäns hälsa, utbildning, politisk delaktighet, ekonomi och överlevnad (Gracia & Merlo, 2016). Men trots det faktum att nordiska länder tenderar vara de mest jämställda, så är även de nordiska länderna de länder där kvinnor tenderar vara utsatta för våld av närstående i större utsträckning. Ojämställdhet har beskrivits som en huvudfaktor för förekomsten av våld mot kvinnor, men samtidigt visar data indikationer för att det motsatta skulle vara realiteten. Detta fenomen har beskrivits som *The Nordic paradox* (Gracia & Merlo, 2016). I låg- och medelinkomstländer har speciellt förekomsten av våld i nära relation relaterats till ojämställdhet mellan män och kvinnor. Länder som Portugal, Grekland och Italien, som har lägre jämställdhet mellan könen har 9–14% mindre förekomst av våld mot kvinnor än de nordiska länderna. En ökad jämställdhet verkar för de nordiska länderna hänga samman med ökad förekomst av våld. Orsakerna till att partnervåld har större utbredning i de nordiska länderna har omdebatterats, förslag finns om att större anmälningsbenägenhet i samband med att fall i större utsträckning blir uppklarade, eller att jämställdhet ökar tendenser till att öppet prata om sin utsatthet för våld. Den nordiska paradoxen kan också vara beroende av faktorer som inte har beaktas, som exempelvis andra mönster av alkoholkonsumtion, som också finns i de nordiska länderna (Gracia & Merlo, 2016).

Utbildning beskrivs återkommande som en skyddsfaktor mot kvinnors utsatthet (Jewkes, 2002; Piatowska, 2020; Goodson, 2018, Rodriguez, 2001). Möjligheter till utbildning stärker

det sociala nätverkanget för kvinnor, bidrar till egenmakt och ger möjligheter till ekonomisk självständighet för kvinnor (Jewkes, 2002). Jewkes (2002) menar att våld till största del förekommer på grund av fattigdom, svartsjuka och alkoholkonsumtion.

Piatowska menar att våld kan vara ett resultat av ilska och frustration som grundas i socioekonomiskt utanförskap, vilket även är något som stöttas av Jewkes hypoteser om att män med sämre resurser tar till våld när han inte kan omhänderta eller kontrollera sin kvinna. Rodriguez belyser att arbetslösheten i sig inte behöver vara orsak till våldsförekomst eller utsatthet för våld, men att arbetslöshet kan leda till ett förändrat beteende, och exemplifierar att risken är större för att människor använder alkohol vid arbetslöshet samt att alkohol bidrar till aggressivt beteende (Rodriguez, 2001).

Jewkes menar att det finns ekonomiska samband med förekomsten av våld, som tar en vändning när det kommer till extremt fattiga hushåll där större ojämställdhet råder mellan män och kvinnor och hävdar att i dessa hushåll var kvinnor i högre grad skyddade mot våldsutsatthet (Jewkes, 2002). En liknande fast motsatt effekt verkar finnas för de nordiska länderna där jämställdheten är hög och kvinnorna har godare ekonomiska resurser, men ändå tenderar att vara de kvinnor som också blir utsatta för våld i nära relation i större utsträckning (Gracia & Merlo, 2016). Detta fenomen är känt som *the Nordic paradox* (Gracia & Merlo, 2016). Forskning föreslår att den nordiska paradoxen skulle kunna vara ett resultat av maktobalanser när kvinnor når högre nivåer av utbildning och får större ekonomiska resurser än männen, där traditionella könsnormer varit rådande, eller att effekten skulle kunna vara ett resultat av acceptansen att tala öppet om utsatthet (Gracia & Merlo, 2016).

Alkoholkonsumtion är något som återkommer som en förekommande orsak till våldet av både Jewkes (2002), Rodriguez (2001) och Piatowska (2020) bland annat. Centralförbundet för Alkohol- och Narkotikaupplysning (2020) menar att 16% av svenska befolkningen uppvisade riskbruk av alkohol 2018, vilket motsvarar 300 000 personer (CAN, 2020, sid. 3). I Sverige regleras alkoholförsäljningen genom försäljningsmonopol hos Systembolaget för att begränsa skador kopplade till alkoholkonsumtion (CAN, 2020, sid 2).

I Brottsoffermyndighetens omfångsundersökning hittades inte något direkt samband mellan utbildning och våldsutsatthet, men däremot samband mellan kvinnors användning av psykofarmaka och mäns användning av alkohol (Lundgren, E, 2001, sid 61;70). Även psykisk ohälsa i kombination med psykiatriska vårdbesök eller uthämtning av läkemedel mot depression och ångest har visat sig kunna föreligga när sambandet mellan psykisk ohälsa och dödligt våld undersökts (BRÅ, 2020, sid 61). BRÅ menar att fyra av tio gärningspersoner har

haft kontakt med psykiatrin året före brottet begåtts. BRÅ menar att det främst handlar om män som begår sådana former av våld och att beroendetillstånd och personlighetssyndrom, som ångest och depression är vanligare bland gärningspersoner än i övriga befolkningen (BRÅ, 2020, sid 8).

Även Socialstyrelsen (2006) har beskrivit att kvinnor som varit utsatta för våld i stor utsträckning har gemensamt att de tenderar missbruka både alkohol och droger, de röker i större utsträckning samt att det är vanligare bland kvinnor som utsätts för våld att använda sömnläkemedel eller lugnande läkemedel (Socialstyrelsen, 2006, sid 12).

En studie från Tyskland, bestående av enkäter och intervjuer med avsikten att studera om våld i nära relationer ökat till följd av pandemirestriktioner menar att det finns ett samband mellan våldsutsatthet och närvaro av barn, ekonomiska stressfaktorer samt mental ohälsa (Ebert & Steinert, 2021). Författarna menar att utsatthet för våld tenderade öka för hushåll som påverkades av karantänåtgärder och drar slutsats om att stressfaktorer som påverkar hushållet ökar risken för våld (Ebert & Steinert, 2021).

3.1 Konsekvenser av våld mot kvinnor

Regeringen menar att våldet förutom personligt lidande för kvinnor kan kosta samhället mellan 5–45 miljarder kronor per år, beroende på vilka faktorer som inräknas (Regeringen, 2016, sid 39). Socialstyrelsen (2006) har beskrivit de samhällsekonomiska konsekvenserna som skapas av våldet mot kvinnor i en analysstudie. I analysen beräknas våldet mot kvinnor kosta samhället 3 300 miljoner kronor per år (Socialstyrelsen, 2006, sid 8). Dessa kostnader innefattar bland annat kostnader för sjukvård, rättsväsende, socialtjänst, kvinno- och brottsofferjourer och behandling av män (Socialstyrelsen, 2006, sid. 8). Rättsväsendet innefattar bland annat polis, åklagare, domstolar och kriminalvård (Socialstyrelsen, 2006, sid 45ff).

Kostnader kopplat till Socialtjänstens arbete handlar om placeringar i skyddat boende, omhändertagande och andra stödinsatser (Socialtjänsten, 2006, sid. 50f). Även kostsamt beskrivs produktionsbortfall på arbetsmarknaden till följd av dödsfall (Socialstyrelsen, 2006, sid 55) och sjukskrivningar i samband med kvinnovåld (Socialstyrelsen, 2006, sid 57). Sjukskrivningar är också något som påverkar Försäkringskassans verksamhet genom handläggning av ärenden och utbetalningar av *sjukpenning till följd av våldshändelse* (Socialstyrelsen, 2006, sid 53). Socialstyrelsen har i sin beräkning inte tagit hänsyn till bland

annat psykiatrisk vård, förskrivning av läkemedel, skilsmässokostnader och tandvård (Socialstyrelsen, 2006, sid 65).

Kvinnorna som utsätts för våld av drabbas av både fysiska och psykiska hälsokonsekvenser (Socialstyrelsen, 2006, sid 12). Fysiska hälsokonsekvenser kan vara blåmärken, sår eller andra ytliga skador, frakturer eller skador på tänder. De psykiska konsekvenserna för hälsan hos kvinnorna kan vara ångest, depression, posttraumatiskt stressyndrom. Självmordsförsök eller ätstörningar (Socialstyrelsen, 2006, sid 12f). Kvinnorna tenderar även kunna lida av kronisk smärta, mag- och tarmstörningar (Socialstyrelsen, 2006, sid 12).

Barn som bevittnar våld kan visa symtom som astma, eksem, problem med magen, tics, svårigheter att sova, huvudvärk (Socialstyrelsen, 2006, sid 13). Även barn kan visa symtom på psykiska konsekvenser av våld, som exempelvis ångest, aggressivitet, självdestruktivitet, rädsla eller fobi, sömnlösning, låg självkänsla eller koncentrationssvårigheter. Socialstyrelsen menar att många barn som bevittnar våld får även utstå våld själva av en förälder (Socialstyrelsen, 2006, sid 13).

4. Teoretiskt ramverk

4.1 Utvecklingsekologi

Bronfenbrenner (1979) beskrev den mänskliga utvecklingen som en ständigt pågående process som tar form där individen interagerar med sin omgivning ömsesidigt (Bronfenbrenner, 1979, sid 21). Bronfenbrenner menade att individen samverkar med den omgivande miljön och forandet av den personliga utvecklingen och individuella egenskaper tar plats där informationsutbyte med miljön sker. Den miljö som är relevant i utvecklings syfte är inte enbart den direkta omgivande miljön utan även den miljö som samverkar och har kopplats därtill (Bronfenbrenner, 1979, sid 22).

För att beskriva denna teori om individens utveckling lade Bronfenbrenner fram en *bioekologisk modell*, bestående av fyra system. Individens roll i familjen, i skolan eller i aktivitetssammanhang lägger byggblocken till *Mikrosystemen*. Där sker direkta informationsutbyten genom interaktioner med andra individer (Bronfenbrenner, 1979, sid 24). En sådan interaktion exemplifieras genom att beskriva att en förälder som läser en bok för ett barn, där barnet lär av förälderns läsande, medan föräldern utvecklas i sin föräldraroll (Bronfenbrenner, 1979, sid 57). Mikrosystemen i sin tur samverkar genom olika relationer och bygger tillsammans upp funktionen hos *Mesosystemet* (Bronfenbrenner, 1979, sid 24). En sådan relation kan vara där informationsutbyte och samverkan sker mellan individens familj och skolan, till exempel i ett föräldramöte. Vad som händer under informationsutbytet påverkar individen direkt. Nästa nivå beskriver Bronfenbrenner som *Exosystemet*, där händelser påverkar individen indirekt, till exempel händelser som involverar föräldrars arbetsplats eller syskons skolgång. Den sista utvecklingsnivån som författaren framlägger är funktionen av *Makrosystemet*, som formas genom lagar, normer och kulturella ideologier som är kopplade till samhället, skillnader mellan individers makrosystem exemplifieras genom att dra jämförelsen att fattiga inte kommer ha samma omgivning, avseende exempelvis skola eller boendemiljö, vilket kommer ha olika påverkan på individens utveckling (Bronfenbrenner, 1979, sid 24).

Bronfenbrenner beskriver att händelser i en individs uppväxt senare speglas i individens beteende (Bronfenbrenner, 1979, sid 75f). Han menar att barn som är med om en skilsmässa innan sitt femte levnadsår kan ge uttryck i antisocialt beteende hos pojkar redan i förskolan, medan flickor brukar få svårt att ha fungerande relationer senare i livet. Vidare beskriver Bronfenbrenner att barn som trots skilsmässa fått en god uppfostran av en närvarande mor inte uppvisat dessa problem och förklarar det med att inte skilsmässan i sig påverkar barnet

utan hur fadern uppträtt efter skilsmässan visat sig ha större kausalitet och drar därför slutsatsen att faderns mognad lägger grunden för problematiska beteendeutvecklingar hos barn som genomgått skilsmässa (Bronfenbrenner, 1979, sid 75f).

Bronfenbrenners utvecklingsekologiska modell har refererats till för att förstå våld i nära relation av WHO (WHO, 2012, sid 3). WHO benämner den mest använda modellen för denna typ av förståelse som den *ekologiska modellen* och beskriver att modellen föreslår våld som ett resultat av faktorer som opererar på fyra nivåer, vilka rubriceras som de *individuella, relationsmässiga, samhälls- och socioekonomiska nivåerna* (WHO, 2012, sid 3).

Risikfaktorer på den individuella nivån är exempelvis ung ålder, låg utbildningsnivå, missbruk eller alkoholmissbruk, bevitnande av våld som barn eller historia av tidigare våld (WHO, 2012, sid 4). Faktorer som påverkar den relationsmässiga nivån kan vara konflikter i förhållandet, ekonomisk stress eller disproportion mellan utbildningsnivåerna mellan mannen och kvinnan i ett förhållande (WHO, 2012, sid 4). Faktorer associerade till samhället och socioekonomiska nivån är normer kopplade till ojämställdhet, fattigdom, låg social och ekonomisk status hos kvinnan, svaga legala rättigheter till att bekämpa våld som förekommer i äktenskap, avsaknad av rättigheter som skilsmässa, utbredd acceptans inför våld eller generellt utbrett våld i samhället och beväpnade konflikter (WHO, 2012, sid 4).

Kvinnors våldsutsatthet beskrivs kunna uppträda i både fysiska och psykiska hälsokonsekvenser och WHO menar att dessa konsekvenser uppträder som skador, t.ex. blåmärken, frakturer och andra skador på tänder, nacke, rygg mm, men ibland uppträder hälsokonsekvenser som mer svårdiagnostiserade inom vården och kan även vara kopplade till termer som exempelvis *funktionell störning, stress-relaterade tillstånd, IBS (ex irritable bowel syndrome)* och *fibromyalgi* (WHO, 2012, sid 4). WHO listar också att våld i nära relation har kunnat länkas till missbruk- och alkoholmissbruk, ät- och sömnstörningar, fysisk inaktivitet, dålig självkänsla, PTSD, rökning, självskaadebeteende och riskfyllt sexuellt beteende (WHO, 2012, sid 6). WHO beskriver också att våld i nära relation under graviditet har associerats med dödfödslar, missfall, för tidiga födslar och fosterskador (WHO, 2012, sid 6).

4.2 Strukturellt våld

Den norska pionjären inom fred- och konfliktforskning, Johan Galtung menade att våld förekommer i tre olika former (Galtung, 2013, sid 46). *Direkt, strukturellt och kulturellt* våld. Direkt våld är det våld som utgörs av sådana händelser som resulterar i direkt trauma, som skador eller död, och som oftast utförs mot människor eller andra objekt, samt är identifierbart

till högre grad än de två andra formerna av våld. Strukturellt våld är det våld som upprätthålls av institutioner och kan utgöras av såväl fängelsestraff som aborter (Galtung, 2013, sid 46f).

Galtung beskriver att kulturellt våld kan ses som ett sätt att legitimera både direkt eller strukturellt våld och exemplifierar hur det ses som mer ”rätt” att dö *för* ett land än att dö som individ utsatt för våld, och hur aborter ibland ses som en rättighet (Galtung, 2013, sid 42).

Det strukturella våldet är en dynamisk process med både upp och nedgångar, medan det kulturella våldet fortgår under längre perioder och kan ses som en ”permanent” form av våld (Galtung, 2013, sid 46f). När våldet i stället sker i form av en plötslig händelse så resulterar våldet i trauma, när detta händer grupper eller kollektiv upplever det kollektiva medvetandet ett trauma. Sådana trauman kan resultera i att det kollektiva medvetandet och därmed kan bli råmaterial för historiska aspekter. Galtung ger exempel på hur afrikaner blev infångade av amerikaner för att förslavas och hur miljontals människor dog i denna process genom direkt våld. Idag är förslavningen av afrikaner och det våld de utsattes för ett minne blott, men i det kollektiva medvetandet lever ännu idéer om diskriminering och fördomar och händelser likt denna landar som material för kulturellt våld (Galtung, 2013, sid 46f).

Galtung menade att våld oftast går att undvika, förutom det våld som vi utsätts för av makter vi inte kan styra över, som naturkatastrofer (Galtung, 2013, sid. 35ff). Han beskrev svält och krig som former av våld som är fränkomliga, men som upprätthålls av institutioner eller andra organisatoriska verksamheter och liknande.

Misshandel skulle kunna ses som en form av direkt våld, som utförs av en individ mot en annan. I ett demokratiskt och jämställt samhälle skulle mäns våld mot kvinnor kunna undvikas genom att skapa rätt förutsättningar för individer att bygga en värdegrund där våld inte förekommer som handfasta handlingar mot andra individer. Svenska regeringens arbete mot att avsluta mäns våld mot kvinnor fokuserar främst på åtgärder som kan tas efter våldshandlingar skett och där Kriminalvården blir inblandade, samt mot ungdomar med fokus på jämställdhet och motverka könsstereotyper, samt skydd av kvinnor i arbetsmiljöer. Enligt Bronfenbrenner kan ett beteende som aktualiserar hos en individ ha ursprung i händelser under uppväxten, ibland redan innan 5 års ålder. Hur kan då utredning av vårdnad av barn förebygga ytterligare våld? Eller hur kan utslussning av våldsutövare förebygga våld? Galtung menade att *våld föder våld* (Galtung, 2013, sid.35) och hans resonemang passar bra in där institutioner är inblandade i våldsutövandet. En kvinna som tvingas möta sin misshandlare på gatan kort tid efter våldsutövandet kan förmodligen inte känna att samhället ger henne det skydd hon behöver. Om Bronfenbrenners resonemang om utvecklingsekologi är sann, betyder

det att våldsförebyggandet behöver påbörjas i tidigare åldrar och inte efter våldet redan inträffat.

Galtung har tidigare använts för att beskriva våld mot kvinnor som en strukturell form av våld, Sinha, et al (2017) hänvisar till Galtung och menar att Galtung ansåg att om en kvinna blev misshandlad så förekommer direkt och individuellt våld och när våld i stället förekommer i miljontals fall föreligger klart och tydligt strukturellt våld (Sinha.P, et al, 2017).

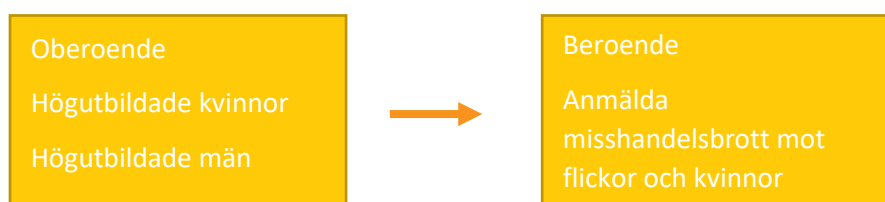
5. Metod

5.1 Kvantitativ metod

En kvantitativ metod för att undersöka sambandet mellan utbildning och våld mot kvinnor har valts eftersom det redan finns spridd kunskap om att utbildning skulle reducera våld mot kvinnor. Att använda en statistisk testmetod kan kvantifiera detta påstående och svara för om det finns en korrelation mellan dessa variabler (Stockemer. D, 2019, sid 8). Stockemer (2019) skriver att kvantitativ forskning arbetar med statistik och siffror och tillåter forskaren att kvantifiera världen. Vi kan med statistiska data både beskriva fenomen med siffror samt utforska dem genom tester (Stockemer. D, 2019, sid 8). Författaren poängterar även att statistiska tester dock inte tillåter oss att vidare förstå kausala förhållanden, utan för det krävs forskning på individnivå, som kvalitativ forskning i stället kan bidra med (Stockemer. D, 2019, sid 9). Denna undersökning syftar till att hitta korrelationer på aggregerad nivå

Denna undersökning syftar också till att undersöka om det finns någon förändring av antalet utsatta för våld under observationsperioden med särskilt avseende att undersöka år 2020 då Covid-19 spreds. Detta resultat presenteras också för var polisregion.

Antal anmälda misshandelsbrott mot kvinnor bestäms till beroende variabel och testas mot två oberoende variabler, antal högutbildade kvinnor och antal högutbildade män. Resultatet förväntas visa om det finns någon påverkan av antalet högutbildade på variabeln misshandel mot kvinnor.

5.2 Datainsamling

Vetenskaplig litteratur på temat våld mot kvinnor, våld, utbildning och jämställdhet har samlats in och studerats. Sökningar har gjorts i statistiska databaser för att hitta data för denna undersökning. En inventering av indikatorer att studera har baserats på de jämställdhetsindikatorer som finns i *Global Gender Gap Report* och *Gender Equality Strategy*. Sökningar i databaser gjordes utifrån följande teman relaterat till våld, ekonomi, utbildning, obetalt hemarbete, ledarskap, utbildning, alkoholkonsumtion och missbruk hos bland annat Statistiska Centralbyrån, Socialstyrelsens Statistikdatabas, Försäkringskassans statistikdatabas och Brottsförebyggande rådets Statistikdatas.

Att hitta data för åren 2000–2020 har begränsat resultatet av variabler att jämföra då det föreligger en eftersläpning av data i de flesta databaser. Utbildning är den enda indikatorn från ovanstående förslag på indikatorer där data finns tillgänglig för åren 2000–2020 i dagsläget. Undersökningen begränsas till att studera antalet högutbildade, vilket i denna studie utgörs av antalet personer som studerat tre år eller längre på eftergymnasial nivå, samt antalet personer med forskarutbildning. Dessa två kategorier har sammanslagits till *högutbildade* i denna undersökning.

Att hitta data som även går att dela upp i regioner eller län samt kön har också begränsat mängden inhämtade data. För att kunna studera data över våld i relation till indikatorer över jämställdhet har all data tvingats delas in i polisregioner, detta på grund av att data över våld endast finns tillgänglig per polisregion från året 2015. De våldsbrott som funnits tillgängliga att hämta för åren 2000–2020 och som representerar könsrelaterat våld har begränsats på grund av att könsuppdelad statistik inte finns tillgänglig för alla brottsanmälningar bakåt i tiden. Statistik över anmälda misshandelsbrott har därför valt ut för att studeras då data funnits tillgänglig både per kön, län, samt polisregioner.

Misshandel, enligt Brottsbalken 3 kap, 5§, döms till misshandel den som tillfogar en annan person kroppsskada, smärta eller sjukdom eller på annat sätt sätter hen i vanmakt till fängelse i högst två år, om brottet kan anses som ringa ska hen dömas till böter eller fängelse högst sex månader. Om brottet enligt Brottsbalkens 3 kap, 6§ är att avse som grovt, döms gärningsperson till fängelse lägst ett år och högst sex år. Om brottet kan anses som synnerligen grovt kan dom utge mellan fem och tio års fängelse.

Denna undersökning är avgränsad till att studera hur korrelationen mellan våld och utbildning ser ut i svenska polisregioner. Denna undersökning kan därför inte besvara hur sambandet mellan våld och utbildning ser uti övrigt, geografiskt och heller inte på individnivå.

Bilden till höger ger en visuell bild för läsaren över polisregionernas indelning i Sverige. All länsstatistik har delats upp enligt polisregionernas indelning för att kunna jämföras.

Tabell 1. Polisregioner med länsuppdelning.

Region Bergslagen	Dalarna, Värmland, Örebro län
Region Mitt	Gävleborgs län, Uppsala, Västmanlands län
Region Nord	Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrlands län
Region Stockholm	Stockholms län och Gotland
Region Syd	Blekinge, Kalmar, Kronobergs län och Skåne
Region Väst	Hallands län och Västra Götaland
Region Öst	Jönköpings län, Södermanlands län och Östergötlands län

Polisregioner. Källa: polisen.se

Data över misshandelsbrott är hämtade från Brottsförebyggande rådets (BRÅ) statistikdatabas. Data från BRÅ över anmälda brott innebär bland annat brott som anmälts till olika myndigheter, som polis, åklagare eller tullverket (BRÅ, 2018). Brotten som redovisas bygger på siffror på anmälda brott och innehåller därmed inte uppgifter om handlagda brott eller lagförda personer (BRÅ, 2018). BRÅ tillhandahåller statistik över anmälda brott sedan 1975 (BRÅ, 2018). Statistik över anmälda brott bygger på uppgifter som BRÅ hämtat från officiella databasen för kriminalstatistik. Inga saknade uppgifter fanns i datamaterialet från BRÅ.

Data över utbildningsnivåer är hämtade från Statistiska Centralbyråns (SCB) statistikdatabas. Data bygger på uppgifter från utbildningsregistret, vars klassificeringsrutiner är oförändrade sedan 2000 (SCB, 2021). Utbildningsnivåer inbegriper såväl utbildningar med examen, som utan examen (SCB, 2021). Utländska utbildningar och utbildningar som gjorts inom privat skolning kan saknas i detta register (SCB, 2021).

5.3 Analys

För att undersöka korrelationen mellan antalet högutbildade kvinnor och män i förhållande till antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor har multipel linjär regressionsanalys använts. Beräkningar är gjorda på tal som standardiserats till *per 1000 kvinnor/män*. Denna standardisering överensstämmer med hur Svenska FN förbundet presenterar statistik för bland annat spädbarnsdödlighet, barnadödlighet, födselar och viss typ av smittspridning (Svenska FN förbundet, u.å.).

Två oberoende variabler, *antalet högutbildade kvinnor*, samt *antalet högutbildade män*, har med multipel linjär regressionsanalys i SPSS testats mot beroende variabeln *anmälda misshandelsbrott mot flickor och kvinnor*. En summering av resultatet presenteras tillsammans med linjediagram som redogör för hur utvecklingen sett ut mellan åren 2000–2020 över antalet anmälda misshandelsbrott per kön, samt antalet högutbildade per kön, uppdelat i polisregioner. Antalet misshandelsbrott mot pojkar och män har avgränsats för att studera korrelationen mellan utbildning och våld mot kvinnor, men presenteras för att visa hur fördelningen av misshandelsbrotten ser ut och för att kunna redogöra för om någon förändring skett mellan åren 2019–2020, vilket är en viktig del av denna studie, eftersom rapporteringar av negativa konsekvenser har skapat intresset för att studera denna fråga. En procentuell förändring mellan årtalen presenteras. Procentuella förändringar är också hur förändringar mellan årtalen i *Gender Equal Report* presenteras av EU kommissionen. En tabell summerar regressionsanalysens resultat och en summering av resultatet avslutar resultatdelen. Däremellan finns för variablerna misshandel och högutbildade deskriptiv statistik uppdelat för var polisregion.

En kvantitativ statistisk undersökning av korrelationen mellan utbildningsnivå och förekomst av misshandel mot kvinnor kan bekräfta om det finns statistisk signifikans mellan variablerna eller inte. För att få reda på om högre utbildningsnivå på individnivå kan bidra till eller minska utsatthet för våld, kan inte denna typ av undersökning hjälpa till att svara på, utan för den typen av kunskap behöver sambandet studeras också på en mer djupgående nivå, genom till exempel intervjuer, enkätstudier eller observationer (Olsson. H, 2021, sid 18). Inom kvalitativ forskning kan forskaren bygga en kontakt med försökspersoner eller respondenter genom direkt kontakt och möjligheter att fördjupa frågeställningar (Olsson, H, sid 18). Inom kvantitativ forskning håller forskaren i stället distans, kortvarig eller ingen kontakt alls med försökspersonerna (Olsson. H, 2021, sid 18). Inom tvärvetenskapliga ämnen används både kvalitativ och kvantitativ forskning, men särskilt viktigt inom kvantitativ forskning är objektiviteten (Olsson.H, 2021, sid, 19).

6. Resultat

Resultatet är uppdelat för att presentera varje analyserad variabel individuellt. En summering av den multipla regressionsanalysens resultat kommer avsluta detta kapitel. För var polisregion presenteras även en beräkning av den procentuella förändringen som skett mellan åren 2019–2020 för både variabeln misshandelsbrott samt för högutbildade män och kvinnor. Två linjediagram finns för var polisregions utveckling av antalet anmälda misshandelsbrott per kön samt utvecklingen för antalet högutbildade män och kvinnor i regionerna mellan åren 2000–2020. En tabell summerar resultaten av koefficienterna från regressionsanalyserna.

6.1 Misshandelsbrott

Totalt anmäldes 39 159 misshandelsbrott mot kvinnor i Sverige under 2020, en ökning med 977 fall av misshandelsbrott från 2019, vilket innebär en ökning med 3%. I medel så misshandlas 6,4 kvinnor/1000 kvinnor i Sverige per år, beräknat på medelvärden från perioden 2000–2020. Region Väst var den polisregion där minst kvinnor blir misshandlade per år, med 5,6 anmälningar/år per 1000 kvinnor, beräknat på medelvärden från perioden 2000–2020. Region Stockholm var den polisregion där flest misshandelsbrott mot kvinnor anmäls/år med medeltal på 8,7 misshandelsbrott/1000 kvinnor.

Misshandelsbrott mot män hade minskat från 46 393 brottsanmälningar 2019, till 44 081 misshandelsbrott/1000 män, en reducering av brottet med 5%. I medel så misshandlas 9,4 män per år i Sverige, beräknat på medelvärden från perioden 2000–2020. Region Väst var även den polisregion med minst misshandelsbrott mot män, med 8,1 misshandelsbrott/1000 män, och Region Stockholm var den polisregion med flest misshandelsbrott även mot män, med 13,3 misshandelsbrott/1000 män, beräknat på medelvärden för perioden 2000–2020. Nedan visas spridningsmått och centralmått för Sveriges polisregioner fördelat per kön mellan åren 2000–2020, beräknat per 1000 kvinnor och män.

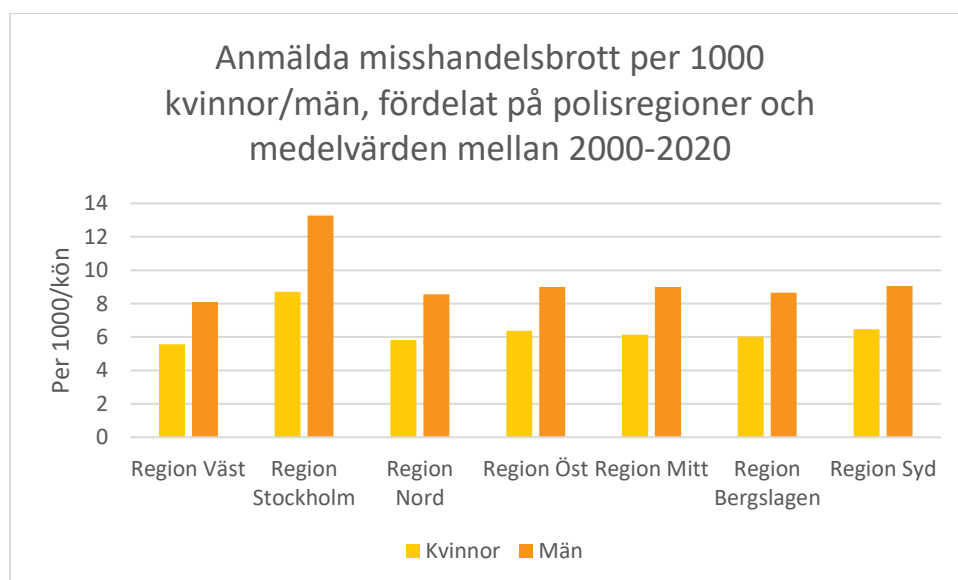
Mellan åren 2018–2019 hade en ökning med 2% anmälningar av misshandelsbrott skett för vardera kön.

Tabell 2. Central- och spridningsmått. Tabellen nedan visar medelvärden, samt medianvärden för antalet anmälda misshandelsbrott, samt standardavvikelse. Resultatet är beräknat på anmälda misshandelsbrott för perioden 2000–2020, uppdelat på polisregioner samt per 1000 kvinnor och 1000 män. Källa: BRÅ, statistikdatabas.

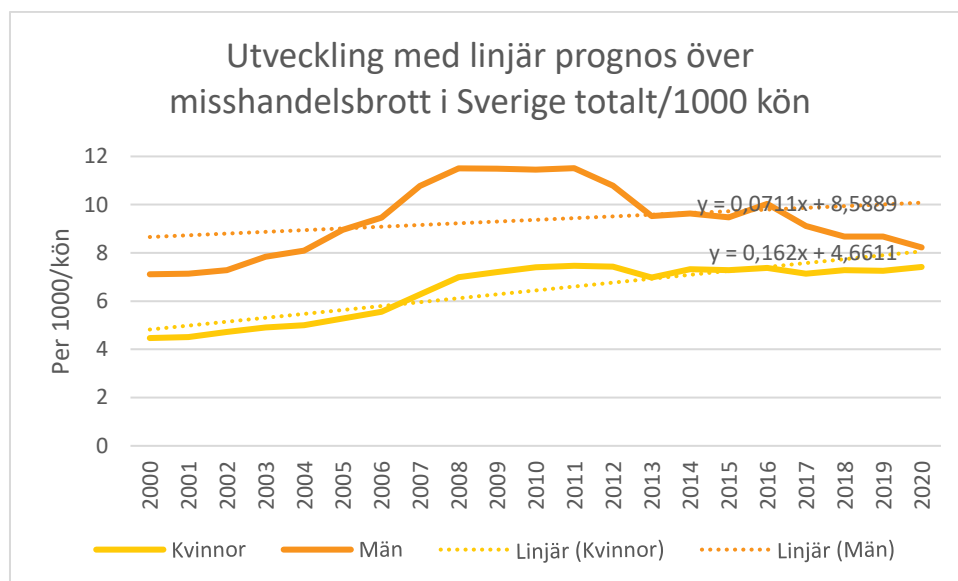
	Region Väst		Region Stockholm		Region Nord		Region Öst		Region Mitt		Region Bergslagen		Region Syd	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Median	6,09	8,22	8,96	13,09	6,26	8,30	6,85	9,04	6,60	8,81	6,55	8,33	6,87	9,23
Medel	5,57	8,09	8,71	13,26	5,81	8,56	6,38	9,00	6,14	8,99	6,03	8,64	6,46	9,05
Standardavvikelse	0,93	0,98	1,08	2,15	1,14	1,58	1,30	1,40	1,09	1,71	1,24	1,52	1,34	1,17

Stapeldiagrammet nedan visualiserar fördelningen av misshandelsbrotten per polisregion beräknat på medeltal mellan åren 2000–2020. Diagrammet visar hur många anmälda misshandelsbrott som sker i medeltal per polisregion samt beräknat per 1000 kvinnor och per 1000 män.

Linjediagrammet under visar hur utvecklingen sett ut mellan åren 2000–2020 beräknat på standardiserade medelvärden för vardera kön. I linjediagrammet finns en linjär trendlinje med formel för linjernas lutning. Genom linjediagrammet går det att utläsa att antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor ökar något mer än för män, men för både män och kvinnor är lutningen positiv. Misshandelsbrott ökar under undersökningsperioden.

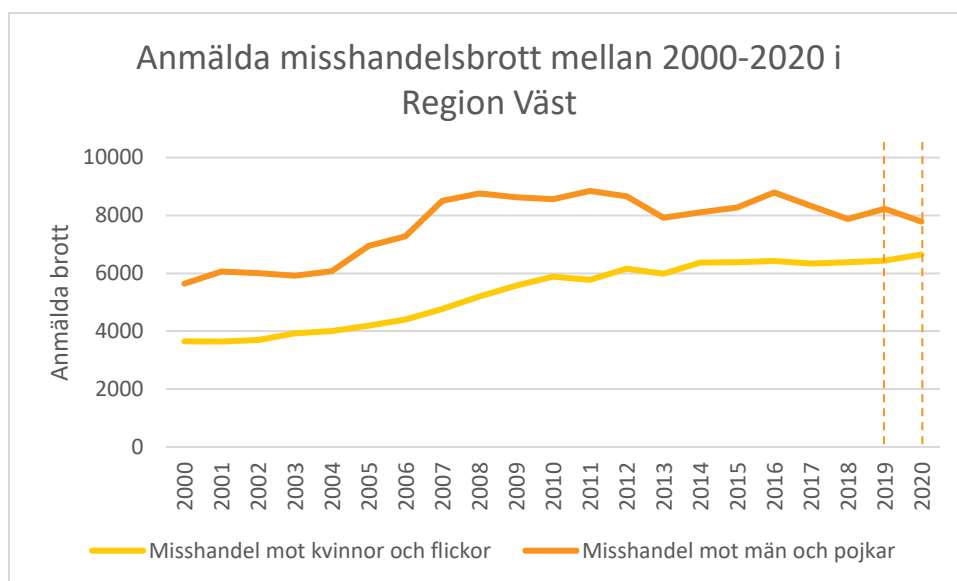
Figur 1. Misshandelsbrott uppdelat efter polisregioner och kön. Källa: BRÅ, statistikdatabas

Figur 2. Linjediagram över anmälda misshandelsbrott mot män och kvinnor totalt i Sverige mellan åren 2000–2020 beräknat på standardiserade tal. Källa: BRÅ, statistikdatabas

Region Väst

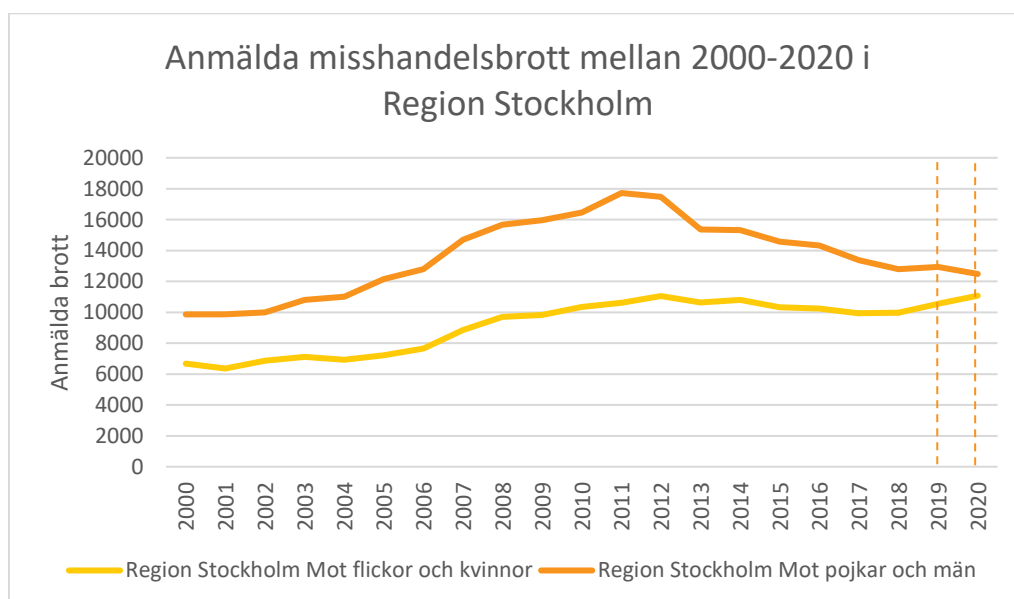
Mellan åren 2019–2020 ökade anmälda fall av misshandel mot kvinnor från 6441 till 6649, vilket betyder en ökning med 3%. Medan siffran för män sjönk från 6 232 till 7 785 anmälda misshandelsbrott, en förändring på -5%. I Region Väst misshandlas i medel minst kvinnor och män per år, med 5,57 misshandelsbrott mot kvinnor, samt 8,09 misshandelsbrott mot män. Nedan visas hur utvecklingen sett ut mellan åren 2000–2020 för antalet anmälda misshandelsbrott mot män och kvinnor i Region Väst. Region Väst är också den polisregion med lägst spridningsmått för misshandelsbrotten.

Figur 3. Misshandel i Region Väst mellan åren 2000–2020. Källa: BRÅ, statistikdatabas

Region Stockholm

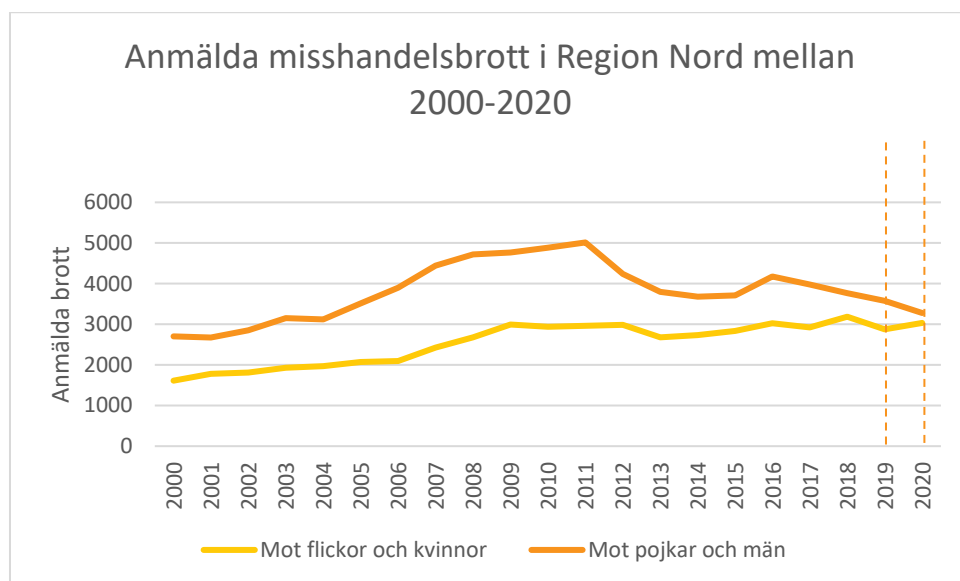
Anmälda misshandelsbrott mot kvinnor ökade från 10 542 till 11 071, en 5% ökning. För misshandelsbrott mot män sjönk siffran från 12 937 anmälda brott till 12 470, en minskning med -4%. I Region Stockholm misshandlas 8,71 kvinnor per år, samt 13,26 män per år beräknat på medelvärden. Region Stockholm har flest misshandelsbrott per år mot båda könen. Störst varians av brotten hittas också i Region Stockholm. Linjediagrammet nedan visar hur utvecklingen sett ut för anmälda misshandelsbrott per kön i Region Stockholm mellan 2000–2020.

Figur 3. Misshandel i Region Stockholm mellan åren 2000–2020 uppdelat på kön. Källa: BRÅ, statistikdatabas

Region Nord

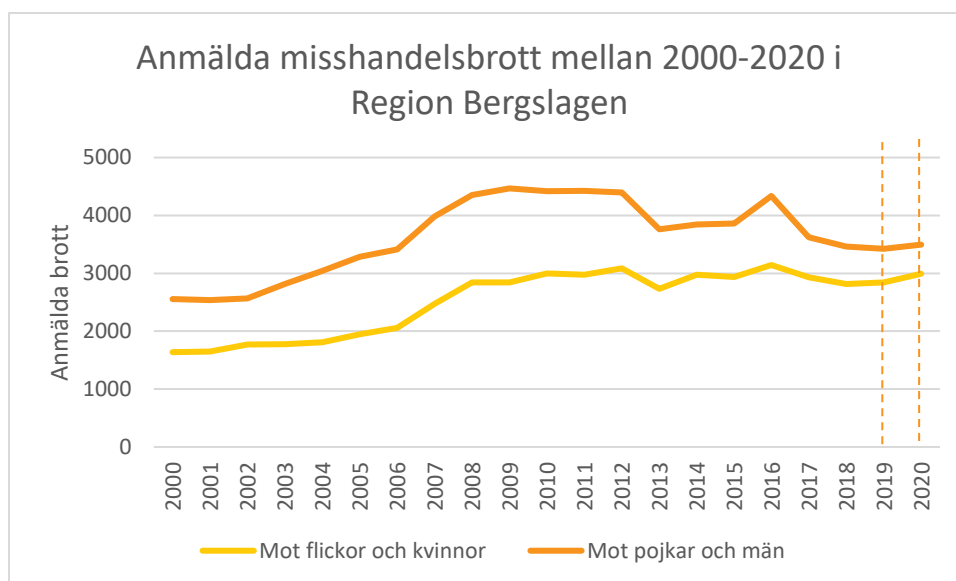
För misshandelsbrott mot kvinnor fanns en ökning från 2 877 anmälda brott 2019, till 3 034 anmälningar 2020, vilket innebär en ökning på 5%. För män minskade siffran från 3 578, 2019, till 3 279 anmälningar under 2020. I Region Nord misshandlas i medel 5,81 kvinnor per år samt 8,56 män, beräknat på 1000 kvinnor och 1000 män. Nedan visas hur utvecklingen för misshandelsanmälningar sett ut mellan åren 2000–2020 för vardera kön.

Figur 4. Misshandel i Region Väst mellan åren 2000–2020 uppdelat på kön. Källa: BRÅ, statistikdatabas

Region Bergslagen

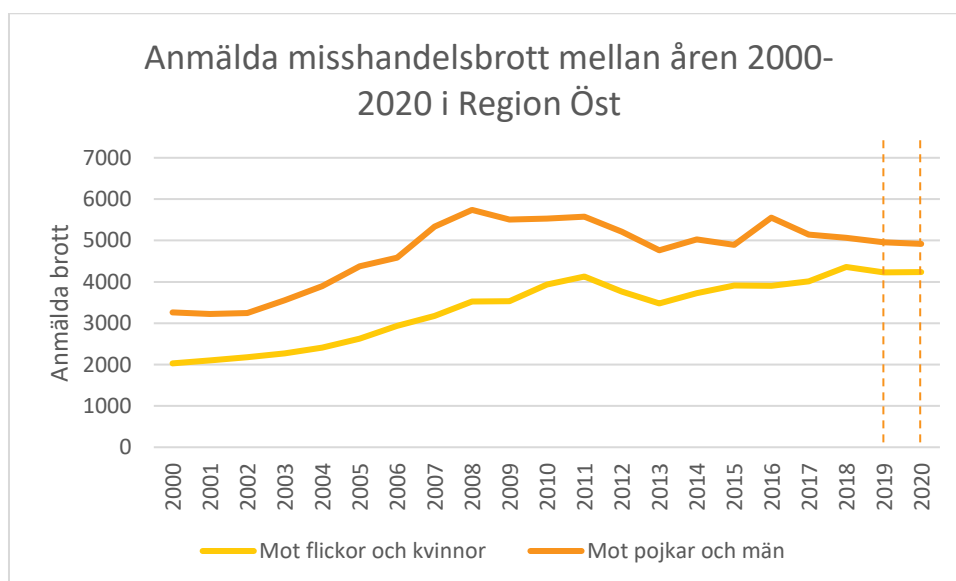
Anmälda misshandelsbrott mot kvinnor ökade från 2 845 fall 2019, till 2 994 fall 2020, en ökning med 5%. För män hade siffran ökat från 3 425, till 3 493 anmälningar under 2020, en ökning med 2%. I Region Bergslagen misshandlas i medel 6,03 kvinnor per år och 8,64 män per år, beräknat per 1000 kvinnor och män, mellan åren 2000–2020.

Figur 5 4. Misshandel i Region Bergslagen mellan åren 2000–2020 uppdelat på kön. Källa: BRÅ, statistikdatabas

Region Öst

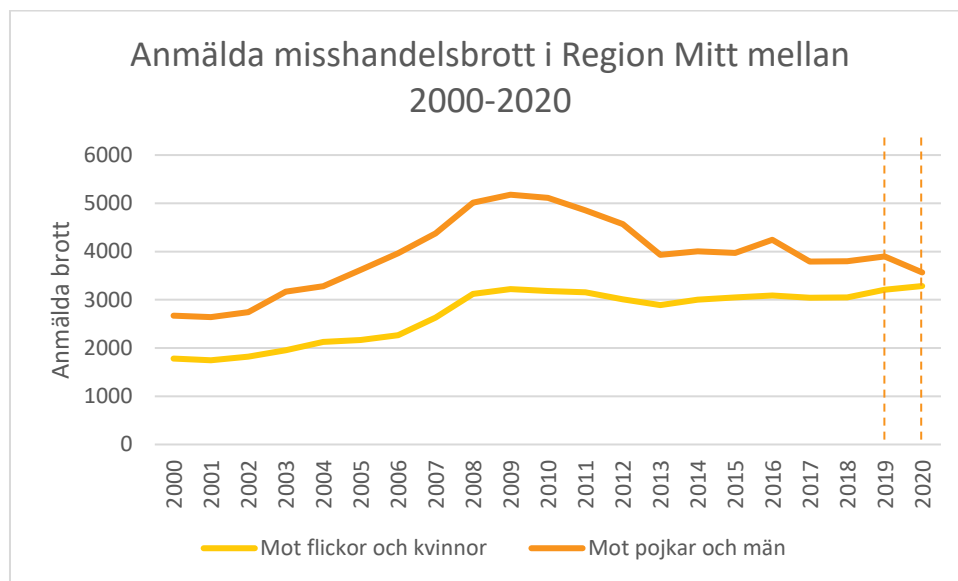
I Region Öst hade misshandelsbrott mot kvinnor ökat från 4 232 anmälningar 2019, till 4 233 anmälningar 2020, en ökning med bara ett fall. För män hade en minskning från 4 956 anmälningar 2019, till 4 919 fall 2020 skett, en minskning med 1%. Region Öst har ett medelvärde på 6,38 anmälda misshandelsbrott per 1000 kvinnor/år samt ett värde på 9.00 för anmälda misshandelsbrott mot män. Nedan visas hur utvecklingen sett ut mellan åren 2000–2020 för vardera kön.

Figur 5. Misshandel i Region Öst mellan 2000–2020 uppdelat på kön. Källa: BRÅ, statistikdatabas

Region Mitt

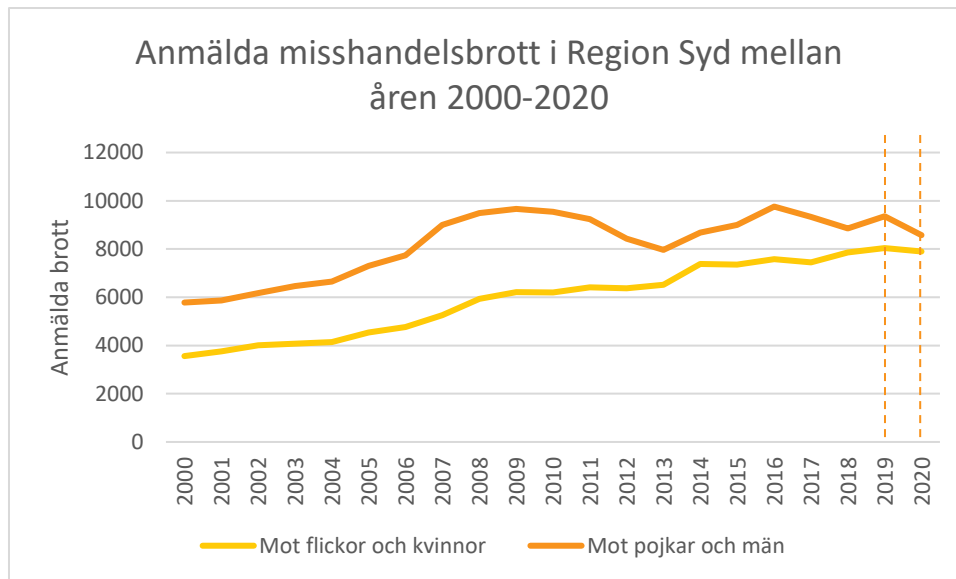
I Region Mitt hade anmälningar av misshandelsbrott mot kvinnor ökat från 3 206 brott, 2019, till 3 285 brott 2020, en ökning med 2%. För män hade siffran sjunkit från 3 901 anmälningar 2019, till 3 565 anmälningar 2020, vilket betyder en minskning med 9%. Medelvärden för Region Mitt ligger på 6,14 anmälda misshandelsbrott per 1000 kvinnor, samt 8,99 anmälda misshandelsbrott mot män. Nedan visas hur utvecklingen sett ut över anmälda brott per kön mellan åren 2000–2020.

Figur 6. Misshandel i Region Mitt mellan åren 2000–2020 uppdelat på kön. Källa: BRÅ, statistikdatabas

Region Syd

I Region Syd hade anmälda misshandelsbrott mot kvinnor sjunkit från 8 039, 2019, till 8 570 anmälningar under 2020, vilket innebär en minskning med 2%. Även för män hade siffran sjunkit, från 9 364 brott, 2019, till 8 570 anmälningar av misshandelsbrott mot män under 2020, en minskning med 8%. I Region Syd anmäls i medel 6,46 misshandelsbrott per år/1000 kvinnor, för män ligger siffran på 9,05 misshandelsbrott per 1000 män/år. Nedan visas i ett linjediagram hur utvecklingen sett ut för anmälda misshandelsbrott per kön mellan åren 2000–2020 i Region Syd.

Figur 7. Misshandel i Region Syd mellan åren 2000–2020 uppdelat på kön. Källa: BRÅ, statistikdatabas

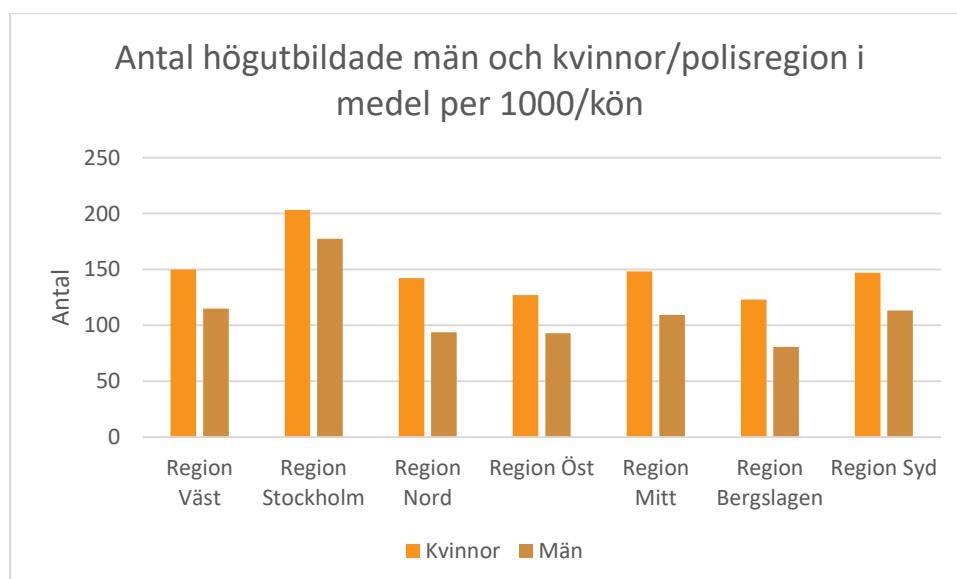
6.2 Antal högutbildade

Antal högutbildade i denna undersökning består av antal kvinnor och män som har en utbildning som motsvarar 3 års studier eller längre, samt de kvinnor och män som har en forskarexamen. Antalet högutbildade kvinnor i Sverige ökade med 29 218 kvinnor, vilket innebär en ökning med 3% mellan 2019–2020. Antalet högutbildade män i Sverige ökade med 2% mellan 2019–2020. En ökning som innebar 14 572 fler högutbildade män i Sverige. Nedan visas i en tabell spridningsmått och centralmått över antalet högutbildade män och kvinnor per polisregion i Sverige. Variansen för antalet högutbildade var lägst för kvinnor i Region Bergslagen, där även standardavvikelsen var lägst för män med ett värde på 9,8. Största standardavvikelse för kvinnor låg på 34,3 i Region Stockholm, som även hade störst standardavvikelse för män, med ett värde på 16,8.

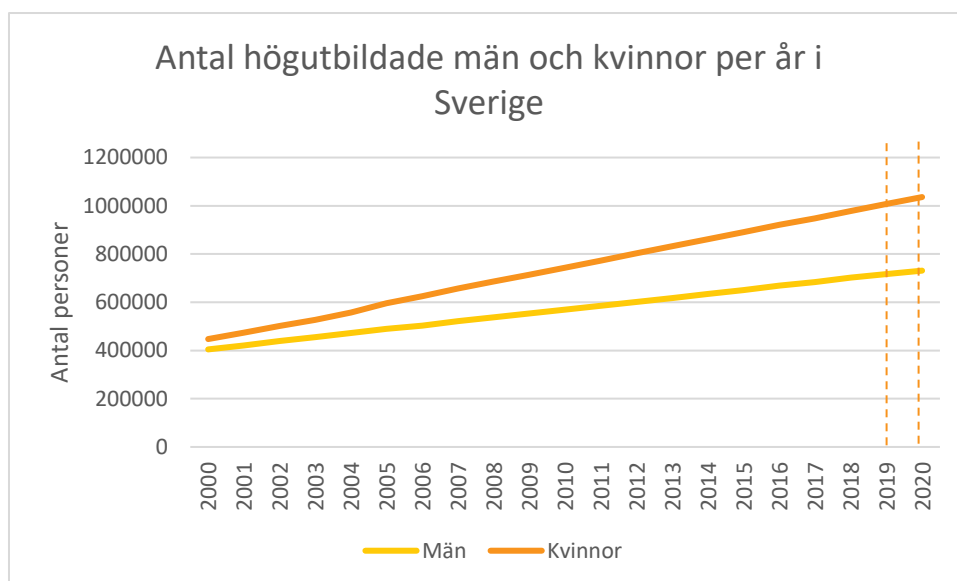
Tabell 3. Central- och spridningsmått. Tabellen visar medel- och medianvärde för de olika polisregionerna över antalet högutbildade. Samt spridningsmått för variablerna. Uppdelat på kön. Källa: SCB, statistikdatabas.

	Region Väst		Region Stockholm		Region Nord		Region Öst		Region Mitt		Region Bergslagen		Region Syd	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Medel	149,8	114,9	203,3	177,4	142,3	93,9	127,0	92,9	148,3	109,4	123,1	80,7	147,0	113,3
Standardavvikelse	31,8	15,0	34,3	16,8	28,4	10,9	27,3	11,8	28,4	11,5	27,0	9,8	30,2	13,8
Median	152,1	116,4	205,4	178,8	144,9	95,7	129,9	95,1	151,4	111,4	126,1	82,6	150,9	116,1

Stapeldiagrammet nedan visar fördelningen av antalet högutbildade män och kvinnor per polisregion i medelvärde, beräknat på perioden 2000–2020. Flest högutbildade män och kvinnor finns i Region Stockholm, där finns i medel 203,3 högutbildade kvinnor per 1000 kvinnor, siffran för män är något lägre, med 177,4 högutbildade män per 1000 män. Den polisregion med minst antal högutbildade män och kvinnor är Region Bergslagen, med 123,1 högutbildade kvinnor per 1000 kvinnor, samt 80,7 högutbildade män per 1000 män. Högutbildade i Sverige ökar för varje år, nedan visar ett linjediagram hur utvecklingen sett ut för män och kvinnor mellan åren 2000–2020. Antalet högutbildade ökar för varje år.

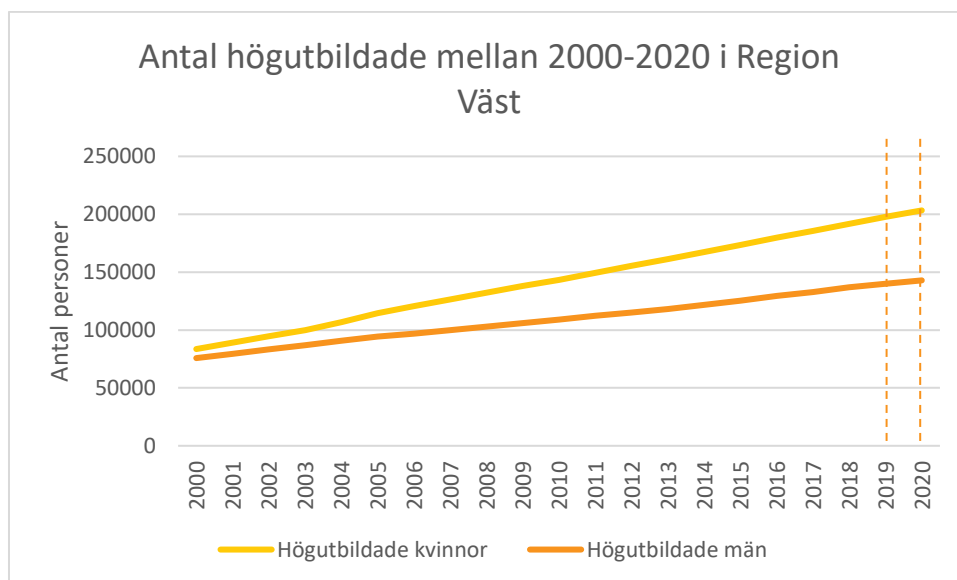
Figur 8. Högutbildade per polisregion uppdelat på kön. Källa: SCB, statistikdatabas

Figur 9. Linjediagram över antalet högutbildade i Sverige mellan åren 2000–2020. Källa: SCB, statistikdatabas

Region Väst

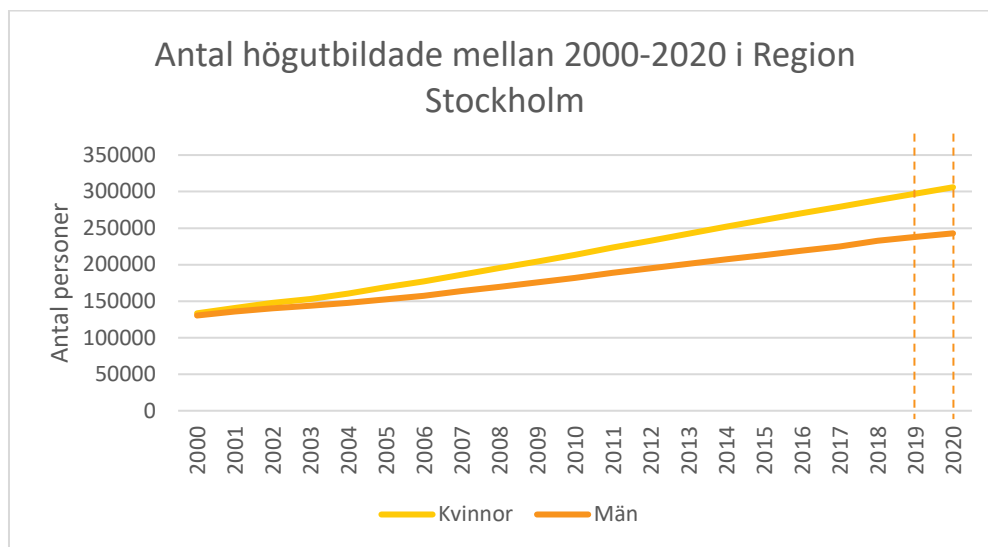
Högutbildade i Region Väst ökade med 2% för kvinnor samt 1% för män mellan 2019–2020. I medel finns 149,8 högutbildade kvinnor/1000 kvinnor, samt 114,9 högutbildade män i Region Väst, beräknat på standardiserade tal mellan 2000–2020. Nedan visas i ett linjediagram hur antalet högutbildade kvinnor och män ökar för varje år.

Figur 10. Högutbildade i Region Väst mellan 2000–2020 fördelat på kön. Källa: SCB, statistikdatabas

Region Stockholm

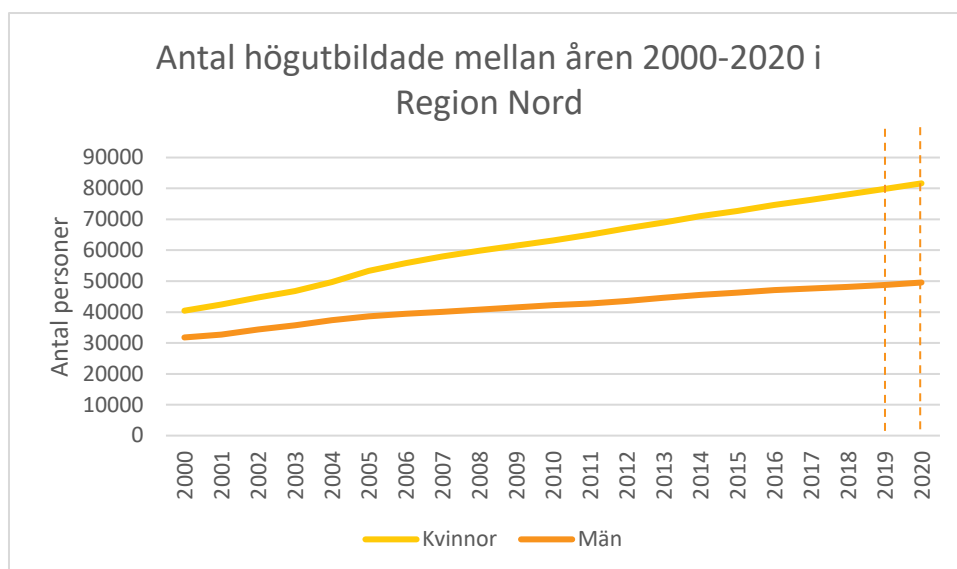
I Region Stockholm ökade antalet högutbildade kvinnor med 3% från 2019–2020, för män ökade antalet högutbildade med 2% samma period. Högutbildade kvinnor ligger i medel på 203,3/1000 kvinnor och för män ligger antalet högutbildade på 177,4/1000 män, vilket har beräknats på standardiserade tal mellan 2000–2020. I Region Stockholm finns flest högutbildade kvinnor och män. Nedan visas hur utvecklingen sett ut i Region Stockholm över antalet högutbildade män och kvinnor mellan åren 2000–2020.

Figur 11. Högutbildade, i Region Stockholm mellan 2000–2020. Källa: SCB, statistikdatabas

Region Nord

Högutbildade i Region Nord hade ökat med 2% för båda könen. En ökning av antalet högutbildade sker för varje år även i Region Nord. I medel finns 142,2 högutbildade kvinnor i polisregionen, samt 93,3 högutbildade män beräknat på tal som standardiserats till 1000 per kön mellan åren 2000–2020.

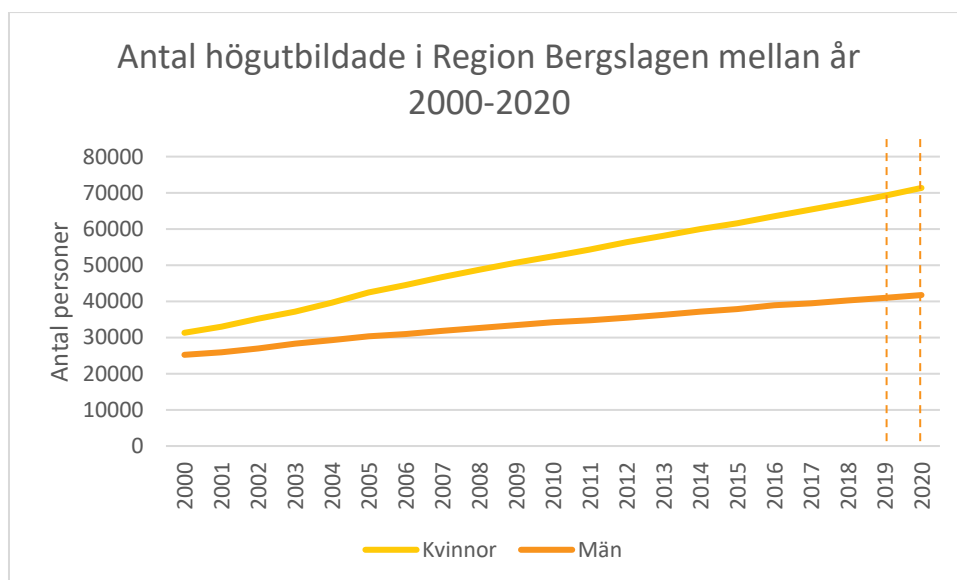
Figur 12. Högutbildade, i Region Nord mellan 2000–2020. Källa: SCB, statistikdatabas

Region Bergslagen

Antalet högutbildade kvinnor ökade med 3%, medan ökningen för män låg på 2%.

Medelvärde för antalet högutbildade män och kvinnor i Region Bergslagen låg på 123,1 högutbildade kvinnor per 1000 kvinnor, samt 80,7 högutbildade män per 1000 män. Region Bergslagen är den polisregion med minst antal högutbildade kvinnor och män.

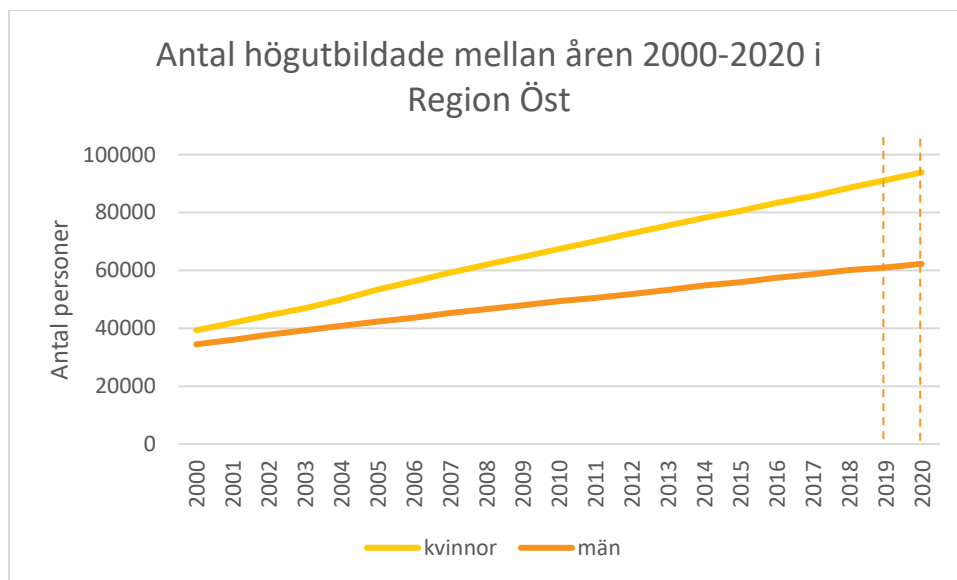
Linjediagrammet nedan visar hur utvecklingen sett ut för antalet högutbildade mellan 2000–2020.

Figur 13. Högutbildade i Region Bergslagen mellan 2000–2020. Källa: SCB, statistikdatabas

Region Öst

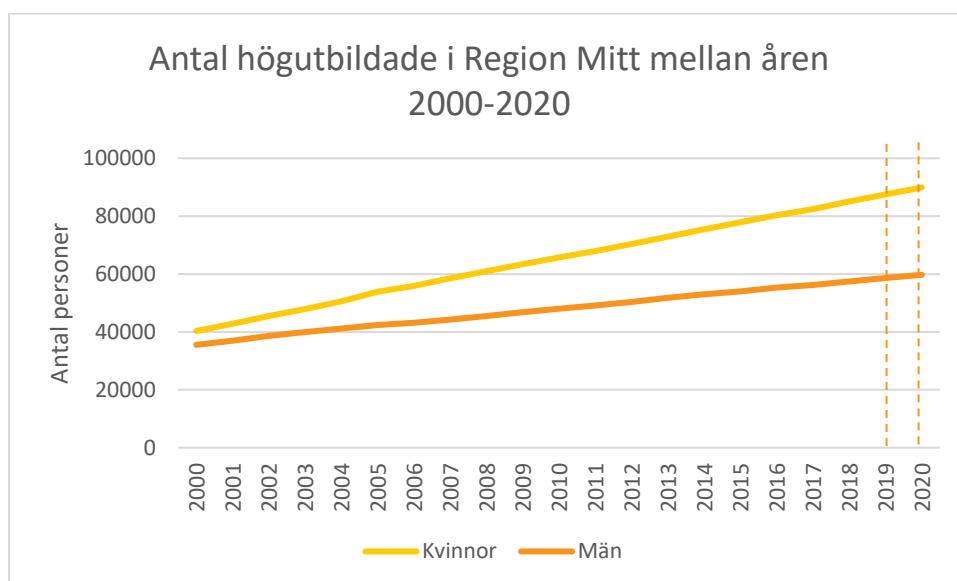
Högutbildade kvinnor i Region Öst hade ökat med 3%, och för män hade siffran ökat med 2%. Mellan åren 2000–2020 fanns i medel 127,0 högutbildade kvinnor/1000 kvinnor och 92,9 högutbildade män/1000 män. Nedan visas i ett linjediagram hur utvecklingen sett ut för antalet högutbildade män och kvinnor i polisregionen. Antalet högutbildade ökar för varje år.

Figur 14. Högutbildade i Region Öst mellan 2000–2020. Källa: SCB, statistikdatabas

Region Mitt

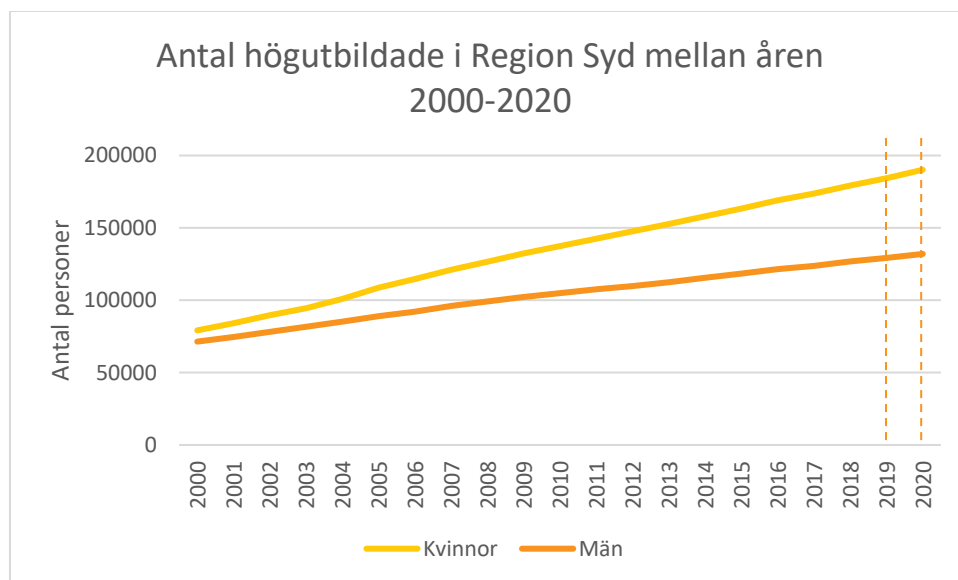
För kvinnor hade högutbildade i Region Mitt ökat med 3%, samt för män med 2%. Medelvärden för Region Mitt låg på 148,3 högutbildade kvinnor/1000 kvinnor, samt 109,4 högutbildade män/1000 män. Nedan visas hur antalet högutbildade ökar varje år med hjälp av ett linjediagram.

Figur 15. Högutbildade, i Region Mitt mellan 2000–2020. Källa: SCB, statistikdatabas

Region Syd

Högutbildade kvinnor i regionen hade ökat med 3%, och högutbildade män hade ökat med 2%. Högutbildade kvinnor i Region Syd ligger på 147,9 per 1000 kvinnor, samt 113,3 högutbildade män per 1000 män. Linjediagrammet nedan visar hur antalet högutbildade ökar i Region Syd, för båda könen.

Figur 16. Högutbildade i Region Stockholm mellan 2000–2020. Källa: SCB, statistikdatabas

6.3 Korrelationsanalys

Med hjälp av multipel linjär regressionsanalys har korrelationen mellan antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor i Sveriges polisregioner och antalet högutbildade kvinnor och män i polisregioner testats i SPSS. Korrelationsanalysen har beräknats med hjälp av siffror som standardiserats till per 1000 kvinnor och per 1000 män.

Endast den modell som testade korrelationerna för Region Stockholm var av signifikans. Vilket betyder att alla de övriga modellerna likaväl kan bero på slumpen. Tre signifikanta korrelationer inom modellerna kunde hittas mellan variablerna misshandelsbrott mot kvinnor och högutbildade män. Tabellen nedan visar koefficienterna för de olika modellerna över Polisregionerna. Asterisk intill värdet betyder att korrelationen har $p < 0,05$, vilket betyder att det med 95% sannolikhet finns statistisk signifikans mellan variablerna. Modellen för Region Stockholm är signifikant i sin helhet och är därför markerad med asterisk intill rubriken.

Tabell 4. Koefficienter för varje polisregion. N beskriver hur många observationstillfällen testet är byggt av. *Intercept* visar det förväntade värdet för den beroende variabeln när den

oberoende variabeln har värdet 0. R^2 (*adj*) visar det justerade R^2 värdet och anger hur mycket av variansen i den beroende variabeln som förklaras av den oberoende variabeln. *Beta* berättar hur starkt sambandet är mellan variablerna och om det är ett positivt eller negativt samband, med standardfel inom parentes. Asterisk berättar om $p < 0,05$, alltså om korrelationen är av signifikans.

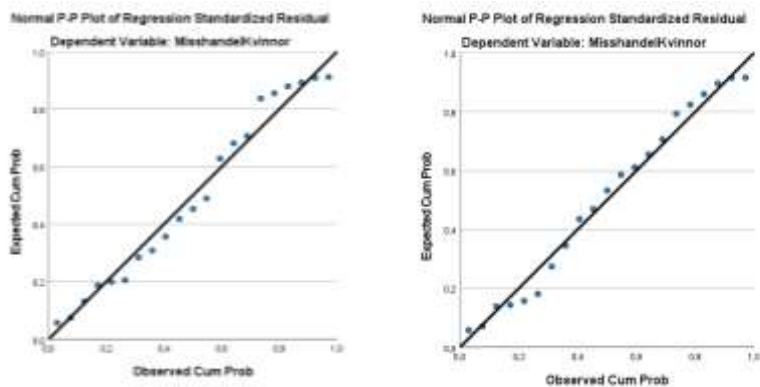
	Region Väst	Region Stockholm*	Region Nord	Region Bergslagen	Region Öst	Region Mitt	Region Syd
<i>Högutbildade kvinnor, unstandardized Beta</i>	0,028 (0,048)	-0,306 (0,124) *	-0,007 (0,031)	-,105 (0,060)	-0,061 (0,045)	-0,074 (0,057)	0,023 (0,022)
<i>Högutbildade män, unstandardized Beta</i>	-0,010 (0,102)	0,671 (0,253) *	0,115 (0,082)	0,397 (0,164) *	0,242 (0,104) *	0,262 (0,140)	0,046 (0,048)
<i>Intercept</i>	1,473 Std. Error 4,519	-48,004 Std. Error 19,751*	-3,930 Std. Error 3,321	-13,14 Std Error 5,929*	-8,432 Std. Error 3,998*	-11,549 Std. Error 7,017	-2,121 Std. Error 2,233
<i>N</i>	21	21	21	21	21	21	21
<i>R² (adj)</i>	87%	57%	83%	79%	87%	69%	96%

* $p < 0,05$

Tabell 4. Korrelationskoefficienter

Spridningsdiagram över resultaten från de multilinjära regressionsanalyserna finns med i uppsatsens bilagor. Alla spridningsdiagram visar liknande mönster av trender, att antalet högutbildade ökar, samtidigt som våld mot kvinnor ökar. Spridningsdiagrammet nedan visar korrelationen mellan högutbildade män och kvinnor och antalet misshandelsbrott mot kvinnor i Region Stockholm, vilken var den enda polisregionen vars analys resulterade i $p < 0,05$ för båda oberoende variablers effekt på den beroende variabeln. Vilket betyder att korrelationen mellan utbildning och misshandelsbrott mot kvinnor inte beror på slumpen i Region Stockholm utan att det finns ett samband mellan variablerna. *Adjusted R* för Region Stockholm ligger på .574, vilket betyder att modellen endast förklarar 57,4% av sambandet mellan utbildningsnivå och misshandelsbrott mot kvinnor. Detta betyder att det finns andra faktorer som spelar in. Liknande spridningsdiagram blev resultaten även för övriga polisregioner, men resultaten för de övriga polisregionerna var dock inte signifikanta, det betyder att utbildningsnivån inte skulle ha ett samband med antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor. Nedan visas hur det finns en likhet mellan lutningen för variablerna mellan polisregionerna, för alla polisregioner fanns liknande mönster av en positiv linjär korrelation.

Till vänster nedan visas spridningsdiagram för Region Stockholm, där resultatet av korrelation var av signifikans. Till höger visas spridningsdiagram för Region Bergslagen, vars resultat inte var signifikant.

Figur 17. Spridningsdiagram för Region Stockholm till vänster och spridningsdiagram för Region Bergslagen till höger.

Region Väst

Modellen förklarar enligt analysen 88,2% (adjusted $R^2=.882$) av variansen hos antalet anmälda misshandelsfall mot kvinnor i Region Väst $F(2, 18)=67,590, p<.001$.

Ostandardiserad Beta koefficient för *Högutbildade kvinnor*, 0,028, samt för *Högutbildade män*, -0,001, $p>050$ för båda variabler, vilket betyder att korrelationen är positiv för kvinnor men negativ för män, med icke signifikant resultat och kan därför bero på slumpen.

Region Stockholm

Modellen förklarar enligt analysen 57,4% (adjusted $R^2=.574$) av variansen hos antalet anmälda misshandelsfall mot kvinnor i Region Stockholm $F(2, 18)=14,487, p<.001$.

Ostandardiserad Beta koefficient för *Högutbildade kvinnor*, -0,306, samt för *Högutbildade män*, 0,671, $p <050$ för båda variabler, vilket betyder att korrelationen är negativ för kvinnor och positiv för män och att korrelationerna är signifikanta.

Region Nord

Modellen förklarar enligt analysen 82,6% (adjusted $R^2=.826$) av variansen hos antalet anmälda misshandelsfall mot kvinnor i Region Nord $F(2, 18)=48,442, p<.001$.

Ostandardiserad Beta koefficient för *Högutbildade kvinnor*, -0,007, samt för *Högutbildade män*, 0,115, $p>050$ för båda variabler, vilket betyder att korrelationen är negativ för kvinnor och positiv för män men att resultatet inte är signifikant och kan därför bero på slumpen.

Region Bergslagen

Modellen förklarar enligt analysen 78,9% (adjusted $R^2=.789$) av variansen hos antalet anmälda misshandelsfall mot kvinnor i Region Bergslagen $F(2, 18)=38,377, p<.001$.

Ostandardiserad Beta koefficient för *Högutbildade kvinnor*, $-0,105$, samt för *Högutbildade män*, $0,397, p>050$ för högutbildade kvinnor, $p<050$ för män, vilket betyder att korrelationen är negativ och icke signifikant för kvinnor samt positiv och signifikant för män.

Region Öst

Modellen förklarar enligt analysen 88,3% (adjusted $R^2=.883$) av variansen hos antalet anmälda misshandelsfall mot kvinnor i Region Öst $F(2, 18)=67,850, p<.001$. Ostandardiserad Beta koefficient för *Högutbildade kvinnor*, $-0,061$, samt för *Högutbildade män*, $-0,242, p>050$ för högutbildade kvinnor men $p<050$ för högutbildade män. Korrelationen är negativ men icke signifikant för kvinnor samt positiv och signifikant för män.

Region Mitt

Modellen förklarar enligt analysen 69,3% (adjusted $R^2=.693$) av variansen hos antalet anmälda misshandelsfall mot kvinnor i Region Mitt $F(2, 18)=23,605, p<.001$.

Ostandardiserad Beta koefficient för *Högutbildade kvinnor*, $-0,074$, samt för *Högutbildade män*, $-0,262, p>050$ för båda variabler. Eftersom resultatet inte är signifikant så kan inget uttalande göras om variablernas effekt på den oberoende variabeln.

Region Syd

Modellen förklarar enligt analysen 96,3% (adjusted $R^2=.963$) av variansen hos antalet anmälda misshandelsfall mot kvinnor i Region Syd $F(2, 18)=262,435, p<.001$.

Ostandardiserad Beta koefficient för *Högutbildade kvinnor*, $0,023$, samt för *Högutbildade män*, $-0,046, p>050$ för båda variabler, vilket betyder att korrelationen är positiv för båda variablerna, med icke signifikant resultat och kan därför bero på slumpen.

6.4 Summering av resultat

Alla regioner visar att antalet högutbildade ökar, samtidigt ökar våld mot kvinnor, antalet anmälda misshandelsbrott mot män finns illustrerat i linjediagrammen för varje polisregion, för att illustrera skillnaden mellan män och kvinnors utsatthet. Denna uppsats har avgränsats till att studera kvinnors utsatthet, men intressant att visa är att för män tenderar kurvan att plana ut någonstans mellan 2008 och 2012, vilket inte sker för misshandel mot flickor och kvinnor, där siffran över utsatta ökar för varje år.

De multilinjära regressionsanalyserna visade icke signifikanta resultat i alla modeller utom för Region Stockholm. Att resultaten är icke signifikanta betyder att de kan bero på slumpen, dvs att utbildningsnivå och utsatthet för misshandel hos kvinnor inte skulle ha ett samband. Fyra signifikanta korrelationer inom modellerna hittades dock. För Region Stockholm fanns signifikanta resultat där utbildning hos kvinnor har en negativ effekt på förekomsten av misshandelsbrott, för effekten hos högutbildade män på variabeln misshandelsbrott mot kvinnor hittas en positiv effekt, alltså ju fler högutbildade män, ju fler misshandelsbrott mot kvinnor och ju fler högutbildade kvinnor, ju färre misshandelsbrott mot kvinnor. I Region Bergslagen fanns också en korrelation mellan högutbildade män och större förekomst av misshandelsbrott mot kvinnor, som även där var av signifikant resultat. Samma positiva effekt av utbildningsnivå hos män på variabeln misshandelsbrott mot kvinnor var även signifikant för Region Öst. De signifikanta resultaten tyder på att högre utbildningsnivå hos män skulle ha en positiv effekt på utsatthet för misshandel hos kvinnor, det vill säga att ju fler män som utbildas ju fler våldsbrott mot kvinnor. Om detta resultat skulle ha förekommit för alla polisregioner skulle resultatet kunna ifrågasättas, och om det skulle kunna finnas en koppling mellan variabelerna.

I alla regioner utom Region Bergslagen minskade antalet anmälda misshandelsbrott mot män och pojkar mellan åren 2019–2020. För misshandelsbrott mot kvinnor skedde i stället en ökning i alla regioner utom i Region Syd. Antalet högutbildade män och kvinnor hade ökat i alla polisregioner och det finns fler högutbildade kvinnor än män i Sveriges alla polisregioner.

7. Diskussion

7.1 Korrelationen mellan våld mot kvinnor och antalet högtbildade

Syftet med denna undersökning var dels att studera korrelationen mellan utbildningsnivå hos män och kvinnor och misshandelsbrott mot kvinnor i Sveriges polisregioner, dels att svara på om det skett någon förändring mellan åren 2019 och 2020 avseende antalet utsatta för våld, eftersom detta är något som påvisats, dels genom undersökningar där datum för *lockdowns* studerats i relation till våldsbrott i nära relation och där pandemirestriktioner visats haft en ökande effekt på antalet våldsbrott (Hsu & Henke, 2020), dels genom EU kommissionens rapport om en eskalering av våldsbrott i nära relation (Europakommissionen, 2021, sid 2).

De multilinjära regressionsanalyserna testade om det fanns en korrelation mellan högre utbildningsnivån och utsatthet för misshandel hos kvinnor. Resultatet av analyserna visade att korrelationerna inte var signifikanta, förutom modellen för Region Stockholm. Detta resultat motsäger att högre utbildning skulle bidra till minskad våldsutsatthet bland kvinnor. Sveriges jämställdhetspolitiska delmål 3 (Regeringen, 2016, sid 75), Agenda 2030's 4:e och 5:e (UNDP, u.å., sid 19f) mål återkopplar båda till att utbildning bidrar till egenmakt och ekonomisk självständighet som i sin tur bidrar till en minskad utbredning av våld mot kvinnor (Regeringen, 2016, sid 75; UNDP, u.å., sid 19f), vilket inte stämmer för Sverige enligt denna undersökning.

Jewkes (2002) beskrev fattigdom och ekonomisk stress som socio-ekonomiska faktorer som spelade in vid våldsutsatthet (Jewkes. R, 2002) och Piatowska (2020) drar också paralleller till att socio-ekonomiska faktorer kan resultera i ilska och frustration (Piatowska, S.J, 2020). Även Rodriguez (2001) beskrev socio-ekonomiska faktorer som bidragande till utspel av riskfyllda sociala beteenden när han belyste att arbetslöshet i sig inte behöver vara orsak till att våld förekommer, utan att arbetslöshet kan bidra till att människor ökar sitt alkoholintag och att alkoholen kan ge tendenser till aggressivt beteende (E. Rodriguez, 2001). I Brottsoffermyndighetens omfångsundersökning hittades inte heller samband mellan utbildning och våld mot kvinnor, men hittade däremot samband mellan våld mot kvinnor och kvinnors användning av psykofarmaka samt mäns alkoholintag (Lundgren, E, 2001, sid 61;70). Gracia & Merlo som beskriver den nordiska paradoxen påpekar att det kan finnas en tredje variabel som spelar in och som inte studerats och belyser att förutom att nordiska länder har liknande mönster av våld trots hög jämställdhet, så har de nordiska länderna även liknande mönster av alkoholintag (Gracia & Merlo, 2016). Spridningsdiagrammen i Figur 17 visar att när utbildningsnivån ökar så ökar även misshandelsbrott mot kvinnor, vilket motsäger att

högre utbildning skulle bidra till minskad förekomst av våld mot kvinnor. Även om korrelationerna inte är statistiskt signifikanta så visar de tydliga trender av positiva korrelationer mellan variablerna, vilket betyder att ju högre utbildning, ju mer våld mot kvinnor. Vilket inte går att uttala sig ytterligare om eftersom resultaten inte är signifikanta. Att resultaten inte är signifikanta betyder att de lika väl kan bero på slumpen. Utbildning ökar och våldsutsatthet bland kvinnor ökar. Men de har inget samband. Dock är korrelationen signifikant för Region Stockholm, men eftersom modellen bara förklarar 57,4% av resultatet så finns även annat som korrelerar med kvinnors utsatthet för våld, samt att resultatet för korrelationen mellan mäns positiva effekt på våld mot kvinnor kan ifrågasättas då även detta faktum motsäger tidigare forskning, Ghimire, (2015) menade att våld i Nepal hade religiösa och kulturella rötter och att utbildning erbjöd utbyte av ideologier och därmed tänjde på gränser som är relaterade till samhällsnormer, beskrev även att högre utbildning för män kunde fungera som skyddsfaktor mot kvinnors våldsutsatthet (Ghimire, 2015). Enligt denna undersökning verkar snarare motsatsen råda i Sveriges polisregioner då fler högutbildade män korrelerar med högre utsatthet för våld bland kvinnor.

I Region Stockholm, vars analysmodell var av signifikans, hittas en signifikant positiv relation mellan mäns utbildningsnivå och misshandelsbrott mot kvinnor, detsamma hittades även för Region Bergslagen och Region Öst, även om dessa modeller i sig visade sig vara av icke signifikans. Att fler högutbildade män har en positiv effekt på antalet anmälda misshandelsbrott är ett överraskande resultat då högre utbildning bör leda till minskad utbredning av våld. Samtidigt berättar regressionsanalyserna att sambanden mellan utbildning och misshandelsbrott mot kvinnor inte är signifikanta, och kan därför bero på slumpen. Den modell som var av signifikans var Region Stockholm, samtidigt förklarades bara 57,4% av korrelationen av modellen, vilket betyder det finns andra faktorer som spelar in och därför bör sambandet vidare undersökas. Som Garcia & Merlo (2016) belyste finns andra mönster av alkoholintag i de nordiska länderna (Gracia & Merlo, 2016), vilket kanske bör vara en faktor att undersöka ytterligare. Även Brottsoffermyndighetens undersökning hittar samband mellan mäns konsumtion av alkohol, men även samband mellan kvinnors användning av psykofarmaka (Lundgren, E, 2001, sid 61;70), dessutom tillkännager BRÅ att det finns starka kopplingar mellan psykisk ohälsa och psykiatrisk vård i samband med dödligt våld (BRÅ, 2020, sid 61), vilket indikerar för att psykisk ohälsa och relaterad vård därtill skulle kunna ha ett samband med annat våld, som våld i nära relation. Detta verkar vara en intressant variabel att studera vidare.

Enligt Bronfenbrenners (1979) utvecklingsekologiska modell skulle misshandel mot kvinnor dels kunna ses som ett samhällsproblem som är förekommande i makrosystemet. Med ett sådant perspektiv är kvinnovåld något som drabbar alla och upprätthålls genom normer, acceptans eller avsaknad på rättigheter för kvinnor eller svaga rättssystem. Samtidigt är utsatthet för våld något som drabbar individer på den individuella nivån mikrosystemet och där resulterar i direkt fysiska eller psykiska skador (Bronfenbrenner, 1979, sid 75f). Sådana skador kan vara blåmärken, sår, frakturer, depression eller ångest, men också förekommande är mag- och tarmstörningar, kronisk smärta eller självmordsförsök (Socialstyrelsen, 2006, sid 12f). Familjerelaterat våld är även operativt där sociala relationer skapas, enligt Bronfenbrenner`s (1979) modell i mesosystemet. Där sker direkt påverkan på samverkande individer och dessa upplevelser skapar enligt Bronfenbrenner`s modell byggklossarna till individernas beteenden (Bronfenbrenner, 1979, sid 24). Bronfenbrenner beskrev att antisociala beteenden kan formas hos en individ till följd av händelser från barndomen, han drog slutsatsen om att *hur* barn som varit med om en skilsmässa utvecklade sådana beteenden var beroende av hur deras fäder agerade moget eller ej vid skilsmässan (Bronfenbrenner, 1979, sid 24). Detta kan ses som en indikator på att individer inte själva helt kan styra eller välja om de ska bli goda eller kriminella medborgare. Sådana resultat kan vara beroende av ett flertal händelser som inte direkt påverkat en individ, men individer i dess närhet och relationerna dem emellan. Som även Socialstyrelsen (2006) beskrev så kan barn som bevittnar våld både få psykosomatiska symtom som magont, eksem, tics, huvudvärk, och även kan barn få problem med psykisk ohälsa i form av symtom som koncentrationssvårigheter, aggressivitet, sömnsvårigheter (Socialstyrelsen, 2006, sid 13). Vilket är beteenden som utvecklas i mikrosystemet, där beteendet kan påverka relationerna som sedan skapas i mesosystemet.

Att våld mot kvinnor förekommer sägs enligt den tidigare forskningen vara relaterat till bland annat fattigdom, alkoholkonsumtion, arbetslöshet och utbildning (Jewkes. R, 2002; (Piatowska, S.J, 2020; Goodson, A, 2018; E. Rodriguez, 2001). Både faktorer som kan påverka mikrosystemet hos individen, men utbildning kan exempelvis också vara en faktor som påverkar individen indirekt genom makrosystemet, då genom utbildningens tillgänglighet, kvalitet och dess övriga reglering och kan därför vara ett samhällsrelaterat problem och därför möjligt att lösa på en samhällelig nivå.

Ett upprätthållande av våld mot kvinnor genom ett svagt rättssystem, avsaknad av jämställdhet och rättigheter för kvinnor eller olika former av acceptans eller normer skulle

enligt Galtungs teori kunna tematiseras under *strukturellt våld*. Sådant våld som upprätthålls genom samhällets strukturer, trots att våldet skulle kunna förhindras är våld som förekommer just för att samhällets rättssystem inte tillåter eller hyser avsaknad för att reglera förekomsten av brotten eller att det råder acceptans mot denna typ av våld i samhället (Galtung, 2013, sid. 35ff). Om våld mot kvinnor kan förhindras genom operativ verkan på individens makrosystem, men detta inte är något som sker, då förekommer ett *strukturellt* våld mot kvinnor i första hand. Om politiska styrdokument hävdar reducera våld mot kvinnor genom olika insatser men samtidigt ökar våld mot kvinnor, då finns också *strukturellt* kvinnovåld närvarande.

Att antalet misshandelsbrott mot kvinnor ökar, samtidigt som antalet högutbildade män och kvinnor ökar motsäger forskning som hävdar att utbildning reducerar våldsutsatthet bland kvinnor. Resultatet av denna undersökning bekräftar den nordiska paradoxens förekomst i Sverige genom att visa att högre utbildningsnivå sammanfaller med ökad utsatthet för våld hos kvinnor, en paradox då det motsatta bör råda enligt tidigare forskning. Kan det vara så att det finns en ökad tendens till att anmäla brott, samt en mer öppen attityd till att tala om sin utsatthet, eller finns det en ökande maktobalans i förhållanden, eller är det så att det finns andra faktorer som spelar in och som inte tagits i beaktning? Eftersom inte utbildning och våldsutsatthet hos kvinnor har en statistisk signifikant korrelation så bör andra variabler undersökas.

BRÅ's undersökningar pekar mot samband mellan psykiatrisk behandling och våldsutövande (BRÅ, 2020, sid 8), och samband mellan kvinnors användning av psykofarmaka och utsatthet för våld har också hittats (Lundgren, E, 2001, sid 61;70). Eftersom det också tycks finnas ett samband mellan psykiatrisk vård och dödligt (BRÅ, 2020, sid 8), våld kan ett antagande göras om att psykiatriska vårdkontakter även förekommer hos andra våldsbrottslingar än enbart dem som utför dödligt våld. Om våld mot kvinnor erkänns som ett samhällsproblem på ett strukturellt plan bör det också preventivt arbetas för att reducera kvinnovåldet på ett strukturellt plan för att påverka individens beteende indirekt via makrosystemet.

Brottsoffermyndigheten har också hittat samband mellan alkoholintag och våld i en omfångsundersökning av utsatta kvinnor (Lundgren, E, 2001, sid 61;70). Garcia & Merlo (2016) belyser det mönster av alkoholintag som de nordiska länderna har gemensamt (Garcia & Merlo, 2016), men kanske det även finns andra mönster av sociala relationer, normer, eller kulturella faktorer som är bidragande till att våld mot kvinnor ökar.

Utbildning har ett positivt linjärt samband med våld mot kvinnor i Sverige och bevisar därmed att när utbildningsnivån ökar så ökar även våld mot kvinnor enligt den nordiska paradoxen.

7.2 Förändring av antalet utsatta för misshandel under år 2020

Undersökningen avsåg också att besvara om det skett någon förändring av antalet anmälda misshandelsbrott under undersökningsperioden, speciellt med avsikt att undersöka år 2020, som drabbades av Covid-19 smittspridning, eftersom rapporter och undersökningar tyder på att en ökning skett av våldsbrott mot kvinnor (Europakommissionen, 2021, sid 5; Hsu & Henke, 2020).

Att döma av den procentuella förändring som skett så har inte utbildningsnivån förändrats för vare sig män eller kvinnor, utan fortsatt öka för båda könen, som också skett för alla år mellan 2000–2020. Vilket ger antydning till att jämställdheten på utbildningsfronten inte påverkats av pandemin, som inneburit åtgärder som nedstängning av universitet och övergång till distansundervisning. För misshandelsbrott mot kvinnor hade siffran ökat i alla polisregioner utom i Region Syd. För män minskade antalet misshandelsbrott i alla regioner utom i Region Bergslagen. Måts endast den procentuella förändringen som skett mellan 2019–2020 kan ett uttalande göras om att en ökning av misshandelsbrott mot kvinnor skett mellan årtalen i alla polisregioner, utom Region Syd. Vilket överensstämmer med Europakommissionens rapport om eskalering av våld mot kvinnor (Europakommissionen, 2021, sid 5). Ökningen kan dock inte specifikt kopplas till pandemin eftersom misshandelsbrott mot kvinnor ständigt ökar. Mellan 2018–2019, så ökade misshandelsbrott mot båda könen med 2%. Mellan åren 2019–2020 ökade misshandelsbrott mot kvinnor med 3% och minskade med 5% för män. Denna jämförelse kan ge en indikation på att det skulle ha skett en negativ effekt på kvinnovåldet under 2020, men genom att enbart studera förändringen som skett för anmälda misshandelsbrott dessa årtal går det inte svara på om denna förändring är av naturlig variation eller om det finns ett samband med andra faktorer.

7.3 Metoddiskussion

Genom att använda en kvantitativ statistisk metod minskas risken för att forskaren själv ska påverka studiens resultat genom sin egen tolkning. Att testa variablerna misshandelsbrott mot kvinnor och högutbildade män och kvinnor genom multipel linjär regressionsanalys ger svar om det finns en korrelation och om den kan bero på slumpen. Genom denna typ av test går det

inte svara på *varför* det skulle finnas en korrelation eller *hur* sambandet ser. För att besvara sådana frågor krävs en kvalitativ studie. Tidigare forskning pekar mot att utbildning har en reducerande effekt på våldsutsatthet, men inte för de nordiska länderna (Gracia & Merlo, 2016). Därför ansågs denna typ av metod rimlig för att avgöra om det tycks finnas en korrelation mellan dessa variabler i Sverige.

Den data som använts för *högutbildade* är bestående av antalet som studerat tre år eller längre på eftergymnasial nivå, samt dem med forskarexamen, och innefattar därför inte antalet utbildade i sin helhet. För variabeln våld mot kvinnor är endast misshandelsbrott den indikator som inkluderas i denna studie, men kvinnovåld kan så utgöras av flera andra typer av våld, vilket också kan påverka resultatet av denna studie.

Korrelationsanalysen gjordes i SPSS och inga signifikanta resultat hittades egentligen. Därför går ett uttalande göras om att inget samband finns mellan variablerna och att sambandet bättre skulle kunna förklaras av andra variabler som exempelvis ekonomi, boende, hälsa eller annat. Valet av statistiskt test är också en faktor som kan vara avgörande för denna undersökning och dess resultat.

8. Slutsats

Ingen statistisk signifikans mellan utbildningsnivån hos män och kvinnor kunde hittas i denna undersökning. En av regionerna visade signifikant resultat, Region Stockholm, där utbildningsnivån för kvinnor hade en negativ effekt på våldsbrott mot kvinnor, för utbildningsnivån hos män visade sig en positiv effekt finnas. Alltså högre utbildningsnivå hos kvinnor minskar våldet, men högre utbildningsnivå hos män ökade förekomsten av kvinnovåld. Att det inte föreligger någon statistisk signifikans betyder att det inte tycks finnas något samband mellan utbildning och våldsutsatthet.

För misshandelsbrott mot kvinnor hade antalet anmälningar ökat mellan 2019–2020, vilket följer hur utvecklingstrender ser ut, därför går inte någon slutsats dras angående hur exempelvis hanteringen av pandemin 2020 bidragit till ökningarna eller inte. Om en jämförelse mellan förändringarna mellan åren 2018–2019 och 2019–2020 görs, kan detta ge antydning till att en negativ förändring skulle skett, men kan lika väl bero på naturliga variationer. Detta är enbart beräknat på den relativa procentuella förändringen och går inte relatera till andra faktorer.

Eftersom denna undersökning resulterat i uttalande om att utbildning inte bidrar till minskad förekomst av kvinnovåld så bör detta vara något beslutsfattare vidare ska beakta, samtidigt som utbildning är viktigt att tillgodose människor som en mänsklig rättighet är det kanske inte rätt att dra paralleller till att utbildning reducerar våld mot kvinnor. Om utbildning är en grundpelare inom jämställdhetsdebatten behöver den fortsatt betraktas som en individuell rättighet och av vikt för andra områden, som jämställd makt- och inflytande eller ekonomisk självständighet. I stället för att promota utbildning som en skyddsfaktor mot kvinnovåld bör i stället andra faktorer som kan vara inblandade undersökas och adresseras. Våldet som kvinnor utsätts för resulterar i stora kostnader för samhället för tjänster som utförs vid socialtjänst, kriminalvård, insatser från polis (Socialstyrelsen, 2006, sid. 8). Dessa kostnader skulle kunna reduceras om orsaker till kvinnovåld kan utredas och åtgärdas.

En bra start hade kunnat vara att undersöka just sambandet mellan alkoholanvändning och våld, eller användning av psykofarmaka och våld. Utredning för huruvida det går göra ytterligare åtgärder inom vården för att identifiera våldsförövare och utsatta och därmed kunna arbeta preventivt, och framför allt utreda hur och varför dessa faktorer samverkar.

Kanske är inte Sverige, och Nordens kvinnor mer benägna att tala öppet om sin utsatthet. Kanske är de mer utsatta för våld. Norden har som tidigare påpekats ha ett annat mönster av

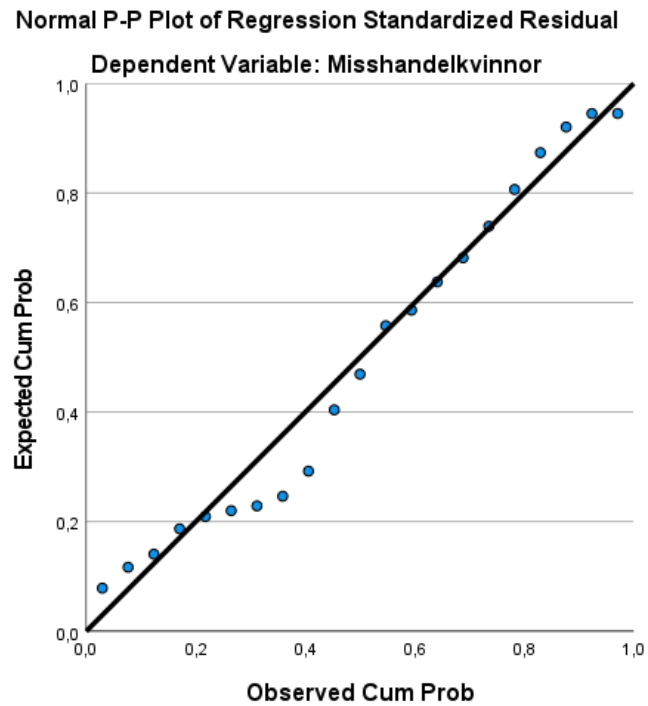
alkoholkonsumtion gemensamt (Gracia & Merlo, 2016). Detta kan vara ett intressant samband att utreda närmre, vilken roll spelar alkoholanvändning in bland våldsutsatthet hos kvinnor? Som forskning visar fungerar alkohol bedövande på regleringen av aggressivt beteende, vilket skulle kunna stötta upp för en verklighet där nordiska kvinnor är mer utsatta för våld i nära relation till en följd av en mer utbredd alkoholanvändning.

Bilaga 1

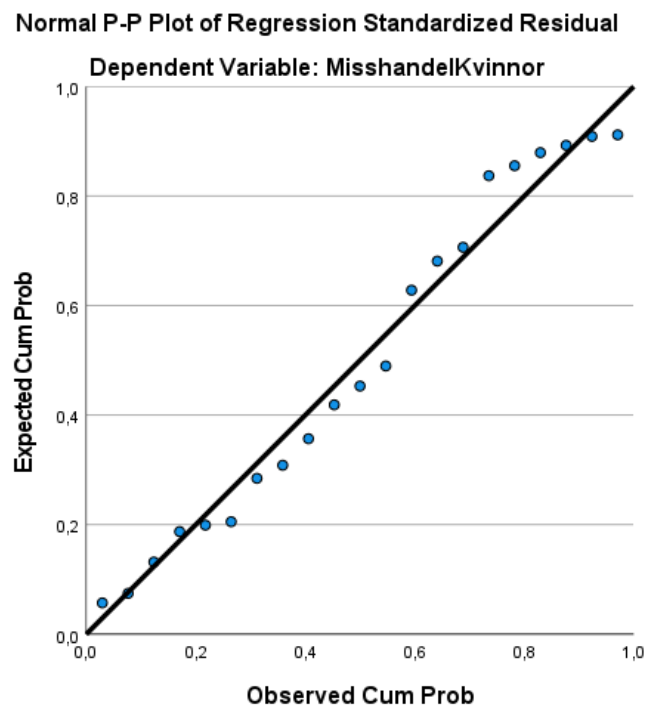
Spridningsdiagram

Bilagan innehåller spridningsdiagram över samtliga polisregioner i Sverige.

Region Väst

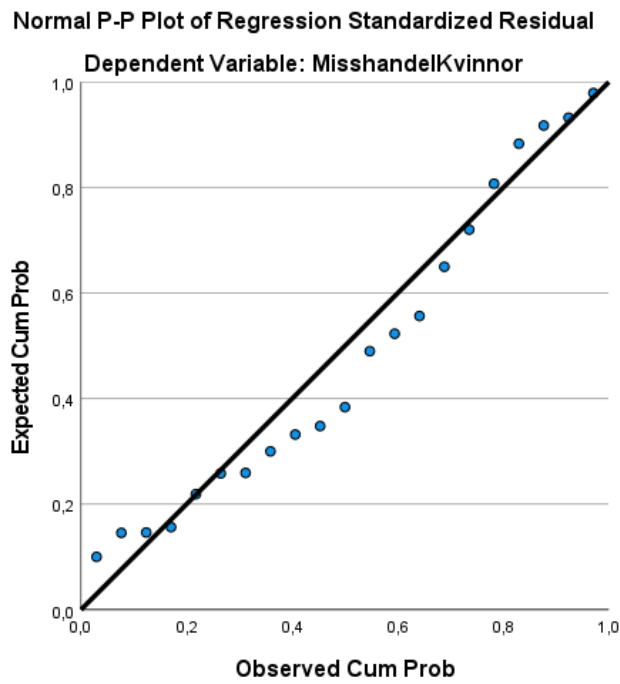

Region Stockholm

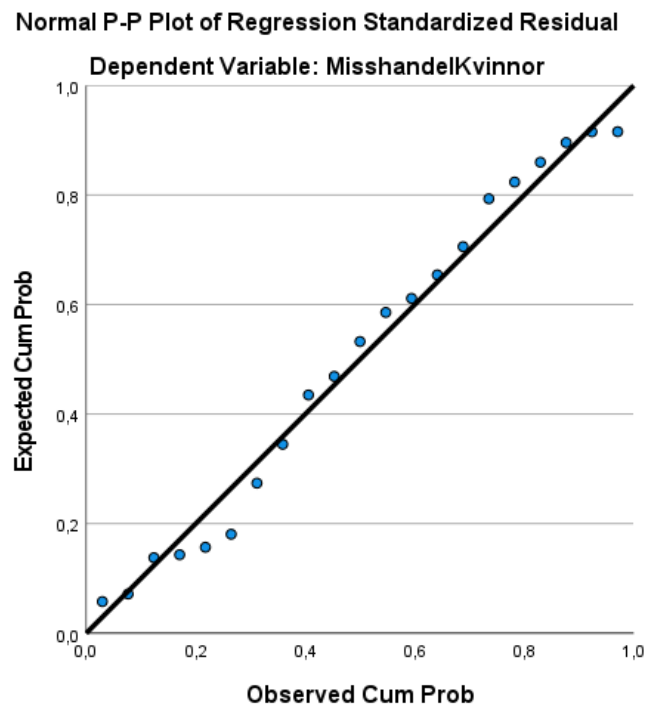

Sanna Callh

Region Nord

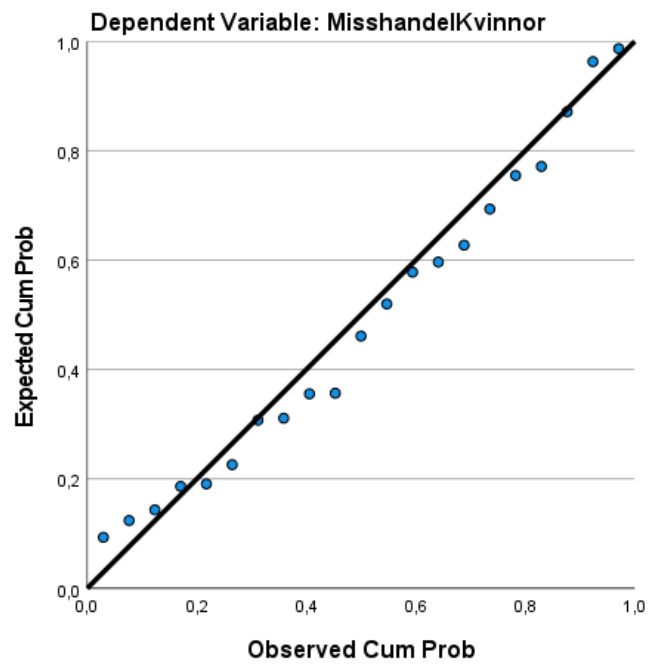

Region Bergslagen

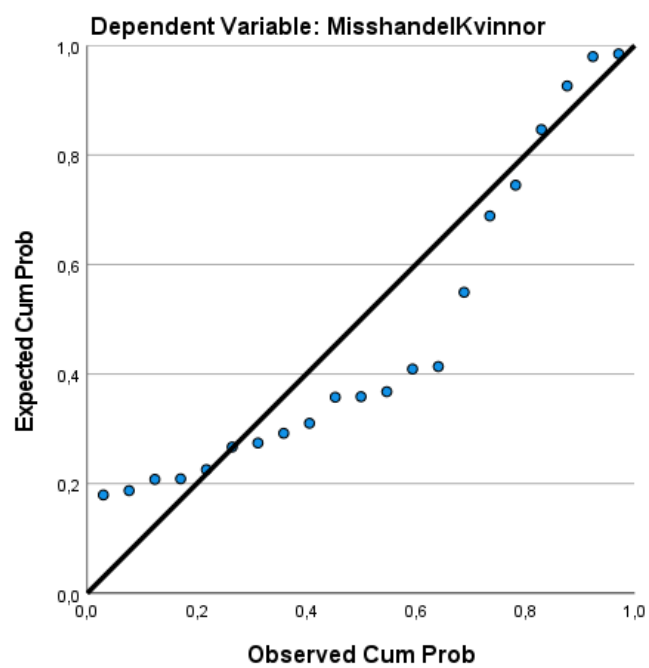
Region Öst

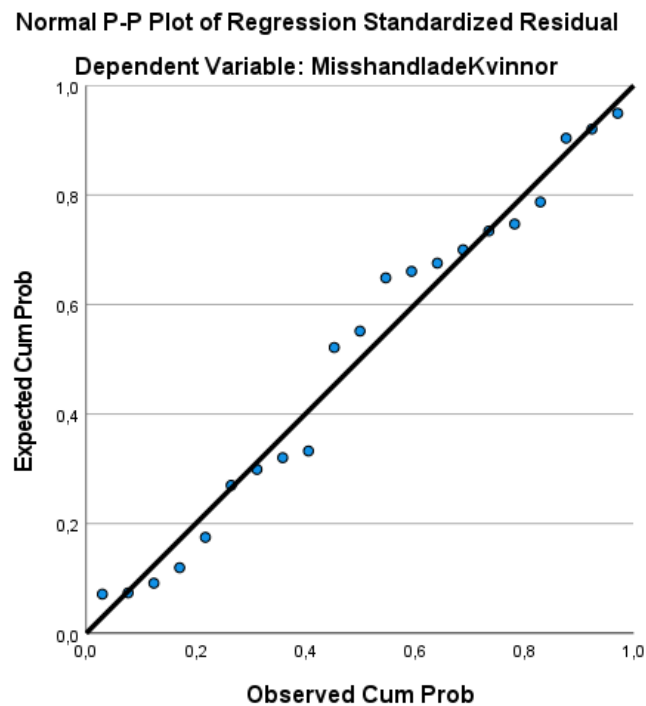
Normal P-P Plot of Regression Standardized Residual

Region Mitt

Normal P-P Plot of Regression Standardized Residual

Referenser

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: experiments by nature and design*. Cambridge, Mass.: Harvard Univ. Press.

BRÅ (2018). *Information om tjänsten över anmälda brott*. Brottsförebyggande rådet.
http://statistik.bra.se/solwebb/action/hjalp?kod=h_sokning

BRÅ (2020). *Dödligt våld och psykisk ohälsa. Gärningspersoners tidigare kontakter med psykiatrisk vård*. Rapport 2020:7

BRÅ (2021). *Våld i nära relationer*. Brottsförebyggande rådet.
<https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/vald-i-nara-relationer.html#Kartlaggning>

BRÅ (u.å.). *Statistikdatabas över anmälda brott*. Brottsförebyggande rådet.
<http://statistik.bra.se/solwebb/action/index>

Bushman, B. J., & Cooper, H. M. (1990). Effects of alcohol on human aggression: An integrative research review. *Psychological Bulletin*, 107(3), 341–354.
<http://dx.doi.org.bibproxy.kau.se:2048/10.1037/0033-2909.107.3.341>

Centralförbundet för Alkohol- och Narkotikaupplysning (2020). *Faktablad alkohol*. CAN.

<https://www.can.se/app/uploads/2020/05/can-faktablad-alkohol.pdf>

Ebert, Cara & Steiner, Janina (2021). Prevalence and risk factors of violence against women and children during COVID-19, Germany. *Bull World Health Organ* 2021; 99:429–438. doi: <http://dx.doi.org/10.2471/BLT.20.270983>

Enrique Gracia, Juan Merlo (2016). Intimate partner violence against women and the Nordic paradox. *Social Science & Medicine*, Volume 157. Pages 27-30
<https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2016.03.040>

Europakommissionen (2021). *2021 Report on Gender Equality in the EU*.

Europakommissionen.

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2021_en.pdf

FN (1979). *Kvinnokonventionen*. Förenta Nationerna

<https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CEDAW.aspx>

FN (1995). *Beijing Declaration and Platform for Action*. Förenta Nationerna

https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/csw/pfa_e_final_web.pdf?la=en&vs=1203

Galtung, J. & Fischer, D. (2013). Johan Galtung [Elektronisk resurs] Pioneer of Peace Research. Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg

Ghimire, D. J., Axinn, W. G., & Smith-Greenaway, E. (2015). Impact of the spread of mass education on married women's experience with domestic violence. *Social Science Research*, 54, 319–331. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2015.08.004>

Goodson, A., & Bouffard, L. A. (2019). Social disorganization and gender equality as correlates of family violence and rape. *Journal of Crime and Justice*, 42(3), 274–287. <https://doi.org/10.1080/0735648X.2018.1535995>

Lin-Chi Hsu & Alexander Henke (2020). COVID-19, staying at home, and domestic violence. *Rev Econ Household* (2021) 19:145–155 <https://doi.org/10.1007/s11150-020-09526-7>

Jewkes, R. (2002). Intimate partner violence: Causes and prevention. *The Lancet*, 359(9315), 1423–1429. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(02\)08357-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)08357-5)

Jämställdhetsmyndigheten (2019). *Regeringen ger Jämställdhetsmyndigheten nytt uppdrag för att belysa Pekingplattformen*. Jämställdhetsmyndigheten. <https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/nyhet/regeringen-ger-jamstalldhetsmyndigheten-nytt-uppdrag-for-att-belysa-pekingsplattformen>

Krisinformation (2021a). *Restriktioner och förbud*. Krisinformation.se <https://www.krisinformation.se/detta-kan-handa/handelser-och-storningar/20192/myndigheterna-om-det-nya-coronaviruset/restriktioner-och-forbud>

Krisinformation (2021b). *Symtom på covid-19*. Krisinformation.se <https://www.krisinformation.se/detta-kan-handa/handelser-och-storningar/20192/myndigheterna-om-det-nya-coronaviruset/symtom-pa-covid-19>

Lundgren, Eva (2001). *Slagen dam: mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige: en omfångsundersökning*. Brottsoffermyndigheten.

Olsson, H. & Sörensen, S. (2021). *Forskningsprocessen: kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. (Upplaga 4).

Piatkowska, S. J. (2020). Poverty, Inequality, and Suicide Rates: A Cross-National Assessment of the Durkheim Theory and the Stream Analogy of Lethal Violence. *The Sociological Quarterly*, 61(4), 787–812. <https://doi.org/10.1080/00380253.2020.1715308>

Polisen.se (u.å). *Polisregioner*. (Bild). <https://www.google.se/imgres?imgurl=x-raw-image%3A%2F%2F%2Fb4b1c87aed2a84789903f4c17a58a429f955d64788dfc9dc34cc6c6739b7b497&imgrefurl=https%3A%2F%2Fpolisen.se%2Fsiteassets%2Fdokument%2Fom-polisen%2Fpolisens-verksamhetsuppfoljning-augusti-2018.pdf&tbnid=eIQq7XrIsbSYFM&vet=12ahUKEwj-htLp-MvwAhWK-ioKHRh3AKUQMygEegQIARBL..i&docid=DMQMdyMFFmo03M&w=491&h=842&q=polisregioner%20karta&ved=2ahUKEwj-htLp-MvwAhWK-ioKHRh3AKUQMygEegQIARBL>

Regeringen (2018). *Makt, mål och myndighet*. Regeringskansliet

<https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/makt-mal-och-myndighet-feministisk-politik-for-en-jamstalld-framtid>

Rodriguez E, Lasch KE, Chandra P, et al. (2001). Family violence, employment status, welfare benefits, and alcohol drinking in the United States: what is the relation? *Journal of Epidemiology & Community Health* 2001; 55:172-178.

SCB (2021). *Befolkning 16–74 år efter kön, ålder, nationell bakgrund, utbildningsnivå och utbildningsinriktning SUN 2020. År 2019 – 2020*.

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_UF_UF0506/UtbSUNBefN/#

Schneider, D., Harknett, K., & McLanahan, S. (2016). Intimate Partner Violence in the Great Recession. *Demography*, 53(2), 471–505. <https://doi.org/10.1007/s13524-016-0462-1>

Sinha, P., Gupta, U., Singh, J., & Srivastava, A. (2017). Structural Violence on Women: An Impediment to Women Empowerment. *Indian Journal of Community Medicine*, 42(3), 134–137. https://doi-org.bibproxy.kau.se/10.4103/ijcm.IJCM_276_15

Socialstyrelsen (2006). *Kostnader för våld mot kvinnor. En samhällsekonomisk analys*.

Socialstyrelsen. [https://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/fulltext/1043#_utma=1.656666272.1617011186.1622143576.1622313761.3&_utmb=1.2.10.1622313761&_utmc=1&_utmx=-&_utmz=1.1622313761.3.3.utmcsr=google|utmccn=\(organic\)|utmcmd=organic|utmctr=\(not%20provided\)&_utmv=-&_utmz=26917821](https://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/fulltext/1043#_utma=1.656666272.1617011186.1622143576.1622313761.3&_utmb=1.2.10.1622313761&_utmc=1&_utmx=-&_utmz=1.1622313761.3.3.utmcsr=google|utmccn=(organic)|utmcmd=organic|utmctr=(not%20provided)&_utmv=-&_utmz=26917821)

Svenska FN förbundet (u.å.). Statistik. Förenta Nationerna Sverige

<https://www.globalis.se/Statistik#group-by-letter> Hämtad 25/5–2021

UNDP (u.å.). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*.

World Health Organisation.

<https://sdgs.un.org/sites/default/files/publications/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

WEF (2021). *Global Gender Gap report 2021*. World economic forum.

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed [Elektronisk resurs]*. (Reviderad utgåva).
Stockholm: Vetenskapsrådet.

WHO (2005). Addressing violence against women and achieving the Millennium
Development Goals. World Health Organization.

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43361/WHO_FCH_GWH_05.1.pdf

WHO (2021). WHO-convened global study of origins of SARS-CoV-2: China Part. World
4Health Organisation. https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/final-joint-report_origins-studies-6-april-201.pdf?sfvrsn=4f5e5196_1&download=true